National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 25
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1689.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 82 (2717) XXIX aastakäik — Teisipäeval, 4. novembril 1980 — Tuesday, November 4, 1980 — Üksiknumbri hind 50 centi

Rasked tingimused pantvangide vabastamiseks

Ühendriigid on alustanud vabastamisoperatsiooni teostamiseks diplomaatilisi läbirääkimisi

TEHERAN — Ameerika Ühendriikides on tekkinud suured lootused Iraanis vangistatud ameeriklaste vabastamiseks pärast seda kui Iraani parlament teatas, et ta on valmis 52 pantvangi vabastama neljal tingimusel, mis on esitatud ajatollah Khomeini ja parlamendi komisjoni poolt. Ühendriikide valitsus on alustanud diplomaatilisi kanaleid kaudu läbirääkimisi vangide vabastamiseks ehkki kõigi esitatud tingimuste täitmine on praktiliselt võimatu. President Carter katkestas möödunud pühapäeval oma valimiskampaania ja siirdus Washingtoni, et tekkinud olukorras nõu pidada oma lähemate nõuandjatega.

Khomeini ja Iraani parlamendi poolt esitatud tingimuste kohaselt peavad Ühendriigid andma lubaduse, et nad ei sekku Iraani sisemistesse asjadesse, Washington peab vabastama kõik Ühendriikides külmutatud iraani summad, ameeriklased peavad välja andma kõik shahhi varandused ning loobuma finantsilistest nõudmistest Iraani vastu. Teherani rapordis kinnitatakse ühtlasi, et vangide vabastamiseks ei piisa ainult Ühendriikide lubadustest,

vaid Washington peab hakkama koheselt neid tingimusi täitma Vastavalt sellele nõudmisele toimub pantvangide vabastamine järk-järgult, osade kaupa.

President Carter mainis, et Iraani parlamendi musi moodustavad positiivse aluse pantvangide vabastamiseks läbirääkimiste alustamiseks. Ta lisas, et tema tähtsamateks põhimõteteks kriisi lahendamisel on ühest küljest Ühendriikide au kaitsmine kui teisest küljest ka pantvangide heaolu silmas pidamine.

Vabariiklaste partei presidendikandidaat Reagan loobus Iraani pakkumise kommenteerimisest, mainides, et küsimus on väga sensitiivne ja ohtlik kommentaaride tegemiseks.

Ühendriikide diplomaadid mainivad, et Iraani tingimused on väga karmid ja kaugeleulatuvad ning nende aktsepteerimine ületab presidendi võimupiirid. Ameeriklastel on kerge täita nõudmist, mis taotleb Washingtoni lubadust loobumist Iraani asjadesse sekkumiseks. Kuid Ühendriikide valitsusel ei ole aga kerge välja anda kõiki Ühendriikides külmutatud iraani summasid, kuna nende vastu on tõstetud kohtutes suuri nõudmisi ja valitsus ei saa neid nõudmisi tühistada. Iraani parlament läheb oma ettepanekutes isegi nii kaugele, et ta nõuab Ühendriikide valitsuselt kõigi nende nõudmiste rahuldamist ja kahjutasude maksmist mis on tekkinud seoses pantvangide võtmisega.

Ühendriikide valitsusel on raske ka kõiki shahhile kuuluvaid varandusi välja anda, kuna nende varanduste suuruse ja nende asukoha kohta puudub ülevaade.

Asjatundjad iseloomustavad Iraani nõudmisi ultimaatumina Ühendriikidele.

Toronto Eesti Segakoori perekonnaõhtul nimetati koori teeneliseks liikmeks Alfred Kask. Pildil koori abiesimees V. Sibul (vasakul) õnnitlemas A. Kaske. Foto: Vaba Eestlane

Marksistid kaotasid Jamaikal

Castro sõber kaotas peaministri koha

KINGSTON, Jamaika — Fidel Castro ja Kariibi mere piirkonnas energiliselt tegutsevad pahempoolsed elemendid said suure tagasilöögi osaliseks kui Jamaikas toimunud parlamendivalimistel sai lüüa senise peaministri Michael Manley marksistlik Rahvapartei, millel olid tihedad sidemed Fidel Castroga. Võimule tuli parempoolne tööerakonna nime all esinev partei, mille juhiks on Harvardis hariduse saanud poliitik Edward Seaga.

Seaga partei saavutas mitteametlike andmete järele 60 liikmelises parlamendis üle 50 koha ning tuli seega kindlalt võimule.

Viimases parlamendis oli Manley Rahvaparteil 47 ja tööerakonnal 13 kohta.

Marksist Manley valitsemise ajal suurenes Jamaikas tööpuudus katastrofaalselt ning inflatsiooni vastu võitlemiseks ei suutnud valitsus vajalikke abinõusid rakendada. Edward Seaga tõotas oma valimiskampania ajal üledimenseeritud sotsialismi likvideerimist ning lubas välisinvesteeringute abil hakata pidama ägedat võitlust tööpuudusega.

Meeleolud Jamaikas olid enne valimisi kõrgele üles kruvitud ja mõlemate parteide pooldajate vahel oli sagedasi kokkupõrkeid, milledest paljud lõppesid surmajuhtumitega. Just valimiste eel sooritati Edward Seagale kaks atentaadikatset, mis mõlemad ebaõnnestusid.

Poola juhtide kiire sõit Moskvasse

VARSSAVI — Poola kommunistliku partei peasekretär Stanislaw Kania ja peaminister Josef Pinkovski sooritasid möödunud neljapäeval kiire visiidi Moskvasse, kus N. Liidu juhtidega arutati praegust Poola kriisi. Tassi teatel kestsid nõupidamised viis tundi ja N. Liidu president ja partei peasekretär Brezhnev avaldas pärast seda veendumust, et poola töölised on võimelised lahendama oma majanduslikud ja poliitilised probleemid.

Poola töölised on valmis 12. novembril uut streiki alustama kui valitsus ei pea kinni möödunud suvel töölistega sõlmitud kokkuleppest.

Lougheed asus vasturünnakule

Alberta vähendab õliproduktsiooni

EDMONTON — Alberta provintsi peaminister Peter Lougheed esines möödunud neljapäeval televisioonis kõnega, milles ta kritiseeris Kanada keskvalitsuse uut eelarvet ja energiapoliitikat, kinnitades, et Alberta provintsivalitsus on omalt poolt sunnitud samme astuma Trudeau poliitikale reageerimiseks. Alberta valitsus kardab, et keskvalitsus võtab Kanada õliproduktsiooni oma kontrolli alla ning sellele vastukaaluks vähendab Alberta provintsivalitsus Alberta õliproduktsiooni lähema üheksa kuu jooksul 15 protsenti.

Produktsioon langeb järgmise suve lõpuks 180.000 vaadi võrra päevas, kusjuures Alberta provintsi produktsioon täies kapatsiteedis arvestatakse 1,2 miljoni vaadile päevas.

Peaminister Lougheed kinnitas siiski, et kanadalastel ei tule Alberta õli produktsiooni vähendamise tõttu karta külmetamist eeloleval talvel.

Kanada keskvalitsus Ottawas on nüüd sunnitud tekkinud lünga täitmiseks importeerima välisturult kallist õli, mis on kaks korda kallim Alberta õlist, mille vaadi hind on praegu 16.75 dollarit vaadilt. Lougheed kinnitas, et Alberta suurendab produktsiooni kui Kanadas tekib katastrofaalsete tagajärgedega õli puudus.

Alberta on valmis produktsiooni suurendama ka kui keskvalitsus Ottawas on valmis koos Alberta valitsusega konverentsi laua taha istuma ja uue õiglase kokkuleppe välja töötama.

Wintario võidud

30. oktoobril peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 592624. $25.000 võitsid piletid nr. 699034, nr. 701795, nr. 763726 ja nr. 517574. $1000 võitsid piletid numbritega 95125, $100 numbrid 4997, $10 numbrid 953 ja tasuta piletiraamatu numbrid 78.

Meeskoor rahvusliku hoiaku tiivustajaks

Toronto Eesti Meeskoor tähistas pidulikult oma 30. aastapäeva

Toronto eesti rahvusgrupi kultuurielu üks tüsedamaid tugisambaid — Toronto Eesti Meeskoor — pühitses möödunud laupäeval pidulikult oma 30. aastapäeva. Sel puhul toimus Holiday Inn'is kontsertaktus, millele järgnes vahetult rahvarohke ball, millest võttis osa külalisi ka Ühendriikidest ja Kanada kaugematest keskustest, üksikuid külalsi isegi teistelt mandritelt. Aktusekõnedes naelutati kinni juubilari pikk ja tegevusrohke minevik ning koor kinnitas 40. liikmelises koosseisus oma vitaalsust ja kunstilist üsedust lühikese kontserdiga, seekord ajutiselt Uno Kooki taktikepi all.

Meeskoori juhatus oli valinud juubeli tähistamisel nii kontsertaktuseks kui ka balliks esinduslikud juubelimeeleolule inspireerivad ruumid, ehkki lauljad kurtsid, et konsertaktuseks varutud saal oli küll kõrge, kui seevastu kitsas, mis ei lasknud lauluhelidel vajalikul määral mõjule pääseda.

Aktus algas meeskoori lipu sissetoomisega, mille kolmeliikmeline auvalve paigutas aktuse ja kontserdi ajaks vastavale alusele. Koori ajaloost andis võrdlemisi pika kuid sisutiheda ülevaate koori esimees H. Paara, kes kirjeldas kuidas 6. oktoobril 1950. aastal 16 lauluvenda tulid Torontos kokku ja otsustasid rajada Toronto Eesti Meeskoori. Väikesest algatusest paisus pagulasaastate üks suuremaid ja esinduslikumaid koore, kes on esinenud aukartustäratavalt suurel arvul iseseisvate kontsertidega ning laulnud paljudel eestlaste üritustel lugematuid kordi. 16 asutajaliikme nimed on graveeritud hõbeplaadile ning kinnitatud koori lipuvarda külge.

Nendest asutajatest laulavad neli veel praegu kooris, kuna kooriga algusest peale liitunutest kuuluvad koori koosseisu praegu 19 lauluvenda.

Koor oma paljudel esinemistel ja kontsertidel on laulnud 48 eesti ja 35 teiste rahvaste heliloojate loomingut. Torontos on esinenud koor paljudel eestlaste üritustel ja andnud iseseisvaid kontserte, kuid esinemisreisid on viinud koori ka paljudesse teistesse Kanada ja ka Ühendriikide linnadesse, ühe ookeani rannikust teise ookeani rannikuni. Lisaks sellele on koor sooritanud pikema kontsertturnee Euroopas ning esinenud Winnipegis, Manitoba 100. juubeliaasta pidustustel. Koori on juhatanud 30 tegevusaasta kestel A. Kiilaspea, R. Toi, H. Toi, Asta Ballstadt ja praegu ajutiselt U. Kook. Esimees avaldas lootust, et meeskoor jatkab oma tööd sama energiliselt nagu möödunud 30-ne aasta jooksul.

Aktuse peakõneleja piiskop K. Raudsepp viis oma kõne raskuspunkti sellele rahvuslikule elamusele, mida annab meeste laul. Piiskop oma hoogsas ja rahvapärases kõnes rääkis Eesti esimesest ja teisest üldlaulupeost, kus rahvas vaimustus meeste laulust ja eriti Kanepi meeskoori ettekannetest.

Eesti koorilaulule pandi tegelikult alus vennaste kogudustes, kus hakati hindama eestlaste vaimseid võimeid ja intelligentsi. Kõneleja mainis, et Lydia Koidula laul „Mu isamaa on minu arm" Kunileidi poolt loodud viisil oli sel ajal sama populaarne kui sama laulu praegune uus versioon mida lauldakse praegustel lokupatsiooni ajastu laulupidudel. Piiskop iseloomustas meeste laulu kui rahvuspoliitilist tunnistust. Ta rõhutas, et Toronto Eesti Meeskoor on oma lauluga teeninud oma rahvast ja maad ning on käinud selle kreedo järele, mida ütleb kodumaa eestlane: „Ole oma pääsemise vääriline — jää eestlaseks!"

Piiskopi kõne järele tervitas aupeakonsul I. Heinsoo, kes eriti toonitas, et peale muusikakultuuri viljelemise on Toronto Eesti Meeskoori ülesandeks olnud meie rahvusliku selgroo tugevdamine ning samuti on koor olnud meie tutvustajaks ja ambassadööriks välismaailmas.

Ta avaldas lootust, et vabade meeste laul jääb tulevikus kõlama kuni meie maa ja rahvas on taas vabad.

(Järg lk. 8)

EKK
DIAPOSITIIV-PROGRAMM
ESTO-80
EDASI LÜKATUD 30. novembrini

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina-jaam

Tartu Ülikooli aastapäeva tähistamine
teisip., 2. dets. kell 7.30 õ.
Aktusekõne:
prof. ARTHUR VÕÕBUS
Eeskava ● Kohvi
Kõik on kutsutud!

Pühapäeval, 16. nov. kell 3 p.l. Toronto Eesti Majas
ELMAR EPNER esitab dokumentaalfilmi
ESTO-80
ÜLEVAADE STOKHOLMI SUURPIDUSTUSTEST
LISAKS 2 Epner'i lühifilmi: 1. PÄEV LONDONIS, eestikeelne reisilugu. 2. RHYTHMICS AROUND New York, ingliskeelne spordifilm.
Pääsmed $4.00

EKKT XXV AASTANÄITUS
16.—23. nov.
Peetri kiriku näitustesaales

EELK VANA ANDRESE KOGUDUSE
LOTERII
pühap., 9. nov. algusega kell 12 p. kiriku suures saalis
MAALID ● KÄSITÖÖD ● VÄÄRTUSLIKUD VÕIDUD ● KOHVILAUD
Kõik kutsutud!

Eesti Rahvuslaste Kogu
KÕNE-KOOSOLEK
Eesti Majas pühap., 16. nov. kell 6.30 õ.
KÕIK TERETULEMAST!

VÕRULASTE KOONDISE
SÜGISPIDU
laup., 15. nov. 1980 kell 7.00 õ. Eesti Maja suures saalis
EESKAVA ● TANTS ● BAAR
KÕIK TERETULNUD!
Pääsmete — laudade tellimine:
Helistada Valter Piigli tel. 766-2255 või Rudolf Lall 535-8436

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas üldkoosoleku juhatus. Vasakult E. Lindaja, A. Jurs, prof. M. Puhvel, H. Lupp ja A. Kala. Foto: Vaba Eestlane

Kommentaarid

N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee töötab igal aastal enne oktoobrirevolutsiooni aastapäeva välja loosungid, mida töölised-teenistujad peavad suurtele plakatitele maalitult oktoobriparaadil seljas kandma ja seega oma truualamlikkust parteile ja nendele loosungitele kinnitama. Käesoleva aasta loosungid avaldati nõukogude ajalehtedes oktoobri esimesel poolel ja nagu alati käsitavad nad kõiki N. Liidu eluvaldusi nii sisekui välispoliitilises sektoris.

Kogusummas on neid loosungeid 71 ja nagu selgub nende läbilugemisel, on erilist rõhku pandud põllumajanduse propageerimisele, mis on järjekordseks tõendiks, et see ala on Kremlis suureks murelapseks. Nii karjuvad loosungite tekstid muu hulgas: „Kolhoosnikud ja sovhoositöötajad! Tõstke tootmise efektiivsust! Kasutage paremini maad, masinaid ja väetisi! Maksimum tähelepanu ja hoolt tulevasele saagile!" Järgmine loosung hüüab südantlõhestavalt ja anuvalt: „Põllumajandustöötajad! Suurendage liha, piima, munade, villa ja muude saaduste tootmist ja riigile müümist! Tugevdage loomakasvatuse söödabaasi!" Siis nurutakse ja *palutakse: „Põllumajandustöötajad, varumise-, transpordi-, töötlemis- ja kaubandusettevõtete töötajad! Ärge lubage põllumajandustoodangu kadusid! Kõik, mis on toodetud, tuleb ära kasutada rahva hüvanguks!"*

Välispoliitilistest loosungitest on osa üldise deklareeriva sisuga, kuna teine osa on pühendatud üksikutele maadele, mis on kommunistlikud või poolkommunistlikud või on sõlminud venelastega eriti tihedа koostöö. Nii kinnitavad N. Liidu juhid, kes ametlikult pooldavad pingelõdvenduse ehk detente poliitikat, ühes loosungis: „Tugevnegu nüüdisaja kolme põhilise revolutsioonilise jõu — sotsialismi maailmasüsteemi, rahvusvahelise proletariaadi ja rahvusliku vabastusliikumise — võitmatu liit!" See kõlavasõnaline loosung tähendab äraseletatult, et N. Liit jatkab ja toetab kommunistlikku maailmarevolutsiooni ja sellest vaatevinklist lähtudes ei tee ta mingeid järelandmisi pingelõdvenduse poliitika viljelemisel. Ja kuidas meeldib läänemaailma detente poliitika propageerijatele järgmine resolutsioon: „Vennalik tervitus kapitalistlike maade töölisklassile, kõigile neile, kes võitlevad ekspluateerimise ja monopolide rõhumise vastu, töötajate õiguste, rahu, demokraatia ja sotsiaalse progressi eest!" Ka see loosung ei lõhna eriti pingelõdvenduse poliitika järele vaid taotleb pigem pinge suurendamist.

Eriline tähelepanu on pööratud Euroopa rahvastele kuna neid kutsutakse üles võitlema Lääne-Euroopasse uute USA tuumarelvade paigutamise vastu. Ka kutsutakse kõiki maailma rahvaid ühinema võitluseks tuumasõjaohu ärahoidmiseks ning andma vastulööki imperialismile, hegemonismile, militarismile ja revanshismi agressiivsetele sepitsustele.

Ehkki kõik need loosungid tunduvad sõnakõlksudena, võib neist siiski välja lugeda N. Liidu sise- ja välispoliitika probleeme, suundasid ja kavatsusi. Selles mõttes oleksid need üsna tänulikuks lugemismaterjaliks paljudele lääneriikide poliitikutele.

*

N. Liit on teinud nüüd avalikult teatavaks, et teda on tabanud käesoleval sügisel järjekordselt halb lõikus. Samal ajal kinnitatakse, et parteil ja valitsusel on valminud uus majanduslik plaan, mis peab järgmisel aastal põhiliselt lahendama toiduainete puuduse küsimuse.

Ülemnõukogu koosolekul teatavaks tehtud andmed N. Liidu viljasaakide kohta käesoleval aastal olid erakordselt depressiivsed ja häirivad. Nii selgus, et käesoleva aasta teravilja toodang oli ainult 181 miljonit tonni — seega 54 miljonit tonni alla selle lõikuse, mida kavandasid nõukogude plaanimajanduse mehed.

Ehkki N. Liidul on õnnestunud teatud määral mööda hiilida Ühendriikide ja teiste riikide teravilja väljaveo keelust N. Liitu ja osta mitmesuguste kõrvalteede kaudu

(Järg lk. 3)

Raske valik

Kauaoodatud debatt Ühendriikide presidendikandidaatide Jimmy Carteri ja Ronald Reagani vahel ei toonud muudatusi kandidaatide väljavaadetes käimasolevatel valimistel Valgesse Majja pääsemisel kuigi paljud poliitilised kommentaatorid ennustasid, et debati võitja on kindlalt järgmine president. Võibolla oli see tingitud sellest, et kumbki kandidaat ei suutnud teisest silmatorkavalt üle olla, võibolla ei olnud kumbagil mehel esile tuna kaaluvaid argumente ja kindlakujulist programmi Ühendriikide praegustest hädadest ja ummikust välja toomiseks, võibolla oli selleks mõningaid teisi põhjusi — kuid debati lõpptulemusena konstateeriti viiki ning kahe mehe vaheline sõnalahing ei avaldanud loodetud ja oodatud tulemusi valijate mõjutamiseks.

Neile, kes debatti jälgisid, jäi paratamatult mulje, et president Carter on agressiivsem ja oma vastase suhtes halastamatum kui seda oli Ronald Reagan. Carter tõi esile terve rea Ronald Reagani kergekäelisi märgist möödalaskmisi ja atakeeris nendega oma vastaskandidaati, kuna Reagan samal ajal oli väga tagasihoidlik ja isegi gentlemanlik presidendi ründamisel ja tema valitsemise perioodil tehtud vigade ja eksisammude esiletoomisel. Carteri kõikuv välispoliitika ja suured tagasilöögid Ühendriikide majanduselus pakkusid Reaganile hiilgavaid võimalusi atakeerimiseks, kuid vabariiklaste kandidaat jättis need lüngad kasutamata ja piirdus ainult üldsõnalise ja pehmeloomulise kriitikaga.

Kui mõlemate kandidaatide repliigid tundusid laias laastus rohkem vehklemiskunsti demonstratsioonina kui tõelise võitlusena, siis Carteri sõnavõttudest torkas siiski eriti oma teravusega ja sihilikkusega silma väide, mis taotles Ronald Reagani kinninaelutamist sõjaõhutajana ja tuumarelvastuse levitajana, mis vastutustundetute elementide kätte sattudes võib ohtlikuks kujuneda maailmarahule. Vastukaaluna tõstis Carter eriti esile oma rahutahet, kogemusi ja tasakaalukat meelt riigiasjade juhtimisel, mis peaks tagama Ühendriikidele pikema rahupõlve.

Sellised argumendid ja poliitilise kallaletungi alused võivad olla kasulikud Jimmy Carteri valimiskampaaniale kuid kahtlemata on nendel väidetel kaugeleulatuvad tagajärjed rahvusvahelise poliitika areenil. N. Liidus jälgitakse suure valvsusega iga presidendikandidaadi väljendust ja sõna ning tehakse sellest järeldusi mõlemate kandidaatide välispoliitiliste tõekspidamiste ja kavatsuste kohta võimule tulekul. On juba päris selge, et kui üks kandidaat kuulutab juba enda ette suureks rahuapostliks ja tõotab Ühendriike eemal hoida kõigist relvastatud kokkupõrgetest, siis annab ta oma vastasmängijale — s.t. N. Liidule — vabad käed oma imperialistliku poliitika jatkamiseks. Samuti arvestavad selliste deklaratsioonidega Iraanis võimul olevad fanaatilised terroristid, kellede arvates Ühendriigid kujutavad juba praegu endast paberist tiigrit.

Need Carteri argumendid ei ole jätnud Moskvas mõju avaldamata ja sealt on saabunud juba teateid, et Kremlis pooldatakse Ühendriikide järgmise presidendina Jimmy Carterit. Kui venelased seni olid kahe kandidaadi vahel valiku tegemisel ükskõiksed ja äraootaval seisukohal, siis on nende liisk lange. nud Carteri kasuks, kes on deklareerinud enda suureks rahu kaitsjaks ning SALT II kokkuleppe eest võitlejaks, mis Reagani arvates on tehtud venelaste kasuks ja vajaks ümberhindamist. Moskva soov ja surve nende kasuks tehtud SALT II kokkuleppe kinnitamiseks on mõistetav ja arusaadav, kuna see on üheks garantiiks tuumasõja ärahoidmiseks kuid soodustab samal ajal Kremlil teostada oma maailmavallutuse plaane konventsionaalse relvastusega nagu näeme seda Afganistanis ja teistel sõjatandritel.

Ühendriikide rahval ei ole kerge teha valikut, kuna neil tuleb valida kahe mehe vahel, keilledest üks on juba näidanud, et ta võimed paljudel juhtudel ei küüni vajalikkude otsuste tegemiseks, kuna teine on võrdlemisi tundmata suurus, kes tema vastaste arvates võib teha Ühendriikide juhtimisel suuri ja saatuslikke vigu.

K.A.

Viljamüügi keeld Venemaale tekitab probleeme

Ühendriikide farmerid jäävad ilma suurtest kasumitest

WASHINGTON (Vaba Eestlase kirjasaatjalt). — Valimiseelses poliitiliselt pingelises õhkkonnas on *muude sise- ja välispoliitiliste probleemide kõrval teravalt fookusesse kerkinud ka teraviljamüügi küsimus Nõukogude Liidule. Teatavasti Ühendriikide president Jimmy Carter, reageerides nõukogude sekkumisele Afganistanis kitsendas tunduvalt teravilja väljavedu Nõukogude Liitu. See oli Ühendriikide sisepoliitikas kontroversiaalne samm, kuna põllumajandusest tulusaavad ringkonnad otsekohe protesteerisid presidendi poolt väljakuulutatud kitsenduste vastu.

Seda protesti kasutas enda huvides ära opositsioonis olev Vabariiklik Partei eesmärgiga võita hääli põllumajanduslikes osariikides. Isegi vabariiklaste presidendikandidaat Ronald Reagan, tuntud konservatiiv, kes muudes küsimustes suhtub kokkulepetesse Moskvaga vägagi kriitiliselt, nõuab oma valiskampaania kõnedes nende teraviljamüügi kitsenduste kaotamist.

väites et kahjusaajaks pooleks ei ole mitte niivõrd Nõukogude Liit kui just Ameerika farmerid ise.

Selles väites on muidugi küllaltki õigus. Kapitalistlikus vabamajandussüsteemis on produkti hind seda kõrgem, mida suurem on nõudmine selle järele. Mida rohkem Nõukogude Liit ja teised välismaad ostavad ameerika teravilja, seda kõrgemale tõuseb teravilja hind. Sellest ei saa kasu mitte üksnes põllumehed, või nagu siin maal öeldake — farmerid, vaid ka ärikorporatsioonide poolt omatud hiigelfarmid ja terve „agrobusiness" — põllumajandustööstus, kaasa arvatud põllumajandusmasinate valmistajad, teravilja börsil hängeldajad ja vaheltkasuvõtjad ning laiemas mõttes USA põllumajandusosariikide kogu majandus — sealasuvad poed, pangad, teenindusettevõtted jne.

Ringkonnad, mis pooldavad viljamüügi jätkamist on seega väga ulatuslikud ja mõjuvõimsed, omades suurt poliitilist kaalu.

Pole mingi ime, et sisepoliitiliselt on kasulik olla nende ringkondade eestvõitlejaks, eriti kui ees seisavad valimised.

Nii juhtubki, et Nõukogude Liidule teraviljamüügi poolt on sellised muidu nii erinevate vaadetega senaatorid nagu endine Demokraatliku Partei liberaalne presidendikandidaat George McGovern Lõuna-Dakota osariigist ja vabariiklaste endine asepresidendikandidaat, konservatiivne Robert Dole Kansasest, sest mõlemad esindavad põllumajandusest tulu saavaid piirkondi. McGoverni puhul võib sellist pooldavat suhtumist vilja andmise osa Nõukogudele pidada loomulikuks, see on kooskõlas tema suurvõimude vahel pingelõdvendust taotleva välispoliitilise hoiakuga. Dole aga on teistes küsimustes üks ägedamaid Moskva kritiseerijaid.

President Carter on seni kinni hoidnud oma sanktsioonidest teravilja müügi osas Nõukogudele, kuigi arvatakse, et see on talle kaasa toonud raskusi sisepoliitilisel rindel.

Muide, vilja eksporteerimist Nõukogude Liitu ei ole kunagi täielikult seisma pandud, seda on ainult kitsendatud. Käesoleval aastal on müüdud Nõukogudele juba üle seitsme miljoni tonni nisu ja maisi, nii nagu äsja teatas Ühendriikide põllumajandusministeerium.

See kogus on väga lähedal president Carteri poolt kehtestatud normi maksimumile. Need kitsendused näevad nimelt ette, et käesoleva turustamise aasta kestel, mis lõpeb maikuus 1981, tohib Nõukogude Liitu eksporteerida teravilja kaheksa miljoni tonni ulatuses. Arvatakse, et kui president Carter võimaldaks vaba viljamüüki, siis Moskva telliks Ühendriikidelt käesoleva turuaasta jooksul üle kahekümne miljoni tonni teravilja.

Sellepärast avaldatakse presidendile jätkuvasti tugevat survet teraviljamüügi kitsenduste kaotamiseks.

Kitsenduste vastased väidavad ka, et viljaembargo ei ole efektiivne, et Nõukogud saavad osta vilja teistelt riikidelt ning ei kannata kuigi palju sellepärast, et nad ameeriklastelt ei osta niipalju kui nad sooviksid.

USA Luure Keskagentuuri ja põllumajandusministeeriumi poolt kogutud andmed aga näitavad, et just eriti loomasöödaks kasutatava teravilja nappus on praegu Nõukogude Liidule teravaks probleemiks. Kuna selle tagajärjel on tulnud kümneid tuhandeid veiseid enneaegselt ja loomade kontingendi juurdekasvu plaanide vastaselt tappa, siis lihapuudus nõukogude rahva poolettidel ja söögilaual ei ole veel muutunud praegu tõsiseks, aga just selle plaanivastase enneaegse tapmise pärast võib see eeloleval talvel kujuneda katastrofaalseks.

Mitmed vaatlejad on isegi tõmmanud seoseid Poola hiljutise streigiliikumise ja Nõukogude Liidu teraviljapuuduse vahele. Teatavasti Poola töölised protesteerisid muu hulgas ka valitsuse kavade vastu lihahindade tõstmiseks. Samuti nõudsid Poola töölised kaupluste paremat varustamist toiduainetega ja priviligeeritud isikutele loodud spetsiaalkaupluste ärakaotamist, kust võib osta asju, ka toiduaineid, mida tavalistes poodides saada ei ole.

Nüüd on raske Poolast liha Venemaale eksporteerida, samuti ei saa Nõukogude Liit Poolat teravilja saatmisega toetada, kuna ise on sellest puudus käes.

Eksperdid viitavad ka asjaolule, et kõigi andmete kohaselt oli ka käesoleval aastal Nõukogude Liidus teraviljalõikus ja saak jäänud tublisti allapoole riiklikus plaanis ettenähtud kogusest, nii et venelastel tuleb tuleval aastal jällegi hakata nii leivavilja kui loomade sööta (peamiselt maisi) üle maailma kokku ostma.

Kui nüüd aga Ühendriigid kaotaksid müügikitsendused, siis väidetakse, et see aitaks Moskvat hädast välja enne kui seal viljaga tõsine puudus kätte jõuaks ja ka senistel kitsendustel poleks siis enam tagantjärgi mõtet olnud.

Ühendriikide Kongress on mitmel korral kaalunud viljamüügi kitsenduste ärakaotamist, kuid seni on vastavad ettepanekud, mida on teinud põllumajandusliskest osariikidest pärit rahvasaadikud, napi häälteenamusega tagasi lükatud.

Praegu käigusolevas valimisvõitluses lõikab aga Vabariikliku Partei presidendikandidaat Ronald Reagan küllaltki suurt kasu sellega, et ta propageerib Nõukogude Liidule viljamüügi piiramise lõpetamist.

Lugeja kirjutab

Olen teisel arvamisel

Olen lahkarvamisel „Vaba Eestlases" 21. oktoobril, 1980 ilmunud juhtkirjas toodud mõtete suhtes.

BNA Act'i võiks tuua Kanadasse kuid mitte praeguse Trudeau valitsuse poolt. On iirooniline, et meie peaminister kõneleb Kanada ühtsusest, kuid ise on see poliitik, kelle valitsemise ajal Kanadas kõige suuremad lõhed on tekkinud.

„Napoleoni kompleksiga" Trudeau usub autoriteetsesse riigikorda ja ei respekteeri parlamenti. Ta tahab muuta Kanadat sotsialistlikuks ja prantsuskeelt kõnelevaks maaks. Tema poolt kirjutatud põhiseaduses reflekteeruvad need põhilised jooned.

Põhja-Ameerika on ingliskeelt kõnelev kontinent. Miks peaks Kanada kulutama oma vara ja energiat prantsuse keelele kui alla 25 protsendi elanikkonnast on prantslased?

Teistel rahvusgruppidel on tulevikus prantsuskeelt kõnelevas Kanadas vähem õigusi kui praegu. Ja kellel ongi enam aega teiste keeltega tegeleda kui tuleb pühendada oma energia prantsuskeele õppimisele? Siis oleme jällegi võõral maal.

Maapõuevarade õiglane jagamine ei ole keeruline toiming kui keskvalitsuse juhid on mõistlikud ja arvestavad üldsuse heaoluga. Niikaua kui oma isiklikust võimust ja hiilgusest huvitatud Trudeau jääb peaministriks, ei ole Kanadas terviklikkust ega üksmeelt. Siin tehakse suur viga kui tantsitakse Trudeau põhiseaduse muusika järele.

M.

Austraalia poliitilised parteid ja Balti riigid

SYDNEY (M.K.) — Austraalia demokraatlik partei, soovides baltimaalaste hulgas hääli võita, teatas pressile, et partei kavatseb üles tõsta Balti riikide annekteerimise küsimuse ning nõuda, et valitsus ei tunnustaks Eesti, Läti ja Leedu annekteerimist N. Liidu poolt.

Austraalia press pöördus Ühendatud Balti Komitee presidendi Tiiu Kroll-Simmuli pöole selgituse saamiseks, kes vastas, et praegune Malcolm Fraseri valitsus ju ei tunnusta Balti riikide annekteerimist. Baltikumi annekteerimist tunnustas küll sotsialist G. Whitlami valitsus, kuid Fraser valitsuse juhiks tulles tühistas selle otsuse juba viis aastat tagasi.

Piinlikkust tundes teadmatuse pärast avaldas demokraatliku partei juht senaator Don Chipp teadaande, milles ütles, et partei on teinud „hirmsa vea" ja et nad vabandavad tekkinud olukorra pärast.

Pressikonverentsil võttis küsimuse kohta sõna ka peaminister Fraser, kes avaldas imestust, et senaator ei tunne valitsuse poliitikat. Peaminister Fraser ühtlasi kutsus Tiiu Kroll-Simmuli oma Sydney residentsi lähemaks vestluseks Balti riikide küsimuse üle.

Soome arhitektuurinäitus tuleb Torontosse

16. jaanuaril eeloleval aastal avatakse Toronto Science Centre ja Toronto ülikool ühisel korraldusel soome arhitektuuri-klassiku Alvar Aalto tööde näitus. Näitus on suurim väljapanek, mis Soomes on kunagi arhitektuurialal kokku saadud ja katab 600 ruutmeetrilise põrandapinna. See sisaldab ehituste mudeleid, fotosid, originaalseid jooniistusi ja ka mõningaid Aalto poolt kavandatud mööbliesemeid. Näitus jääb avatuks kaheks kuuks ja selle üles seadmist tuleb juhatama arhitekt Kaarlo Seppänen, kes ise töötas kunagi Aalto kontoris.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. nov. dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

15. ja 16. nov. dr. V. Kasari, tel. 532-9863.

Eesti Muusikafondi stipendium noorele heliloojale

Ludwig Juhti nimeline Eesti Muusikafond otsustas oma koosolekul 11. oktoobril määrata 250- dollariline stipendium Helve Sastokile tema edaspidisteks õpinguteks magistrikraadi saavutamiseks.

Helve Sastok lõpetas möödunud kevadel kompositsiooni alal Alberta ülikooli Edmontonis, Kanadas. Noor helilooja on juba saavutanud silmapaistvat tunnustust auhindade ning stipendiumide saamisega ja oma helitööde esitamisel kontsertidel. Ta esitas oma loomingut ka möödunud Eesti Päevadel Stokholmis.

Ludvig Juhti nimeline Eesti Muusikafond otsustas samal koosolekul ühineda Eesti Helikunsti Keskusega, tegutsedes autonoomse üksusena kolmeliikmelise juhatusega nimetatud organisatsiooni juures. Juhatusesse kuuluvad Ludvig Juhti pädandustombu haldaja, Eesti Helikunsti Keskuse ja New Yorgi Eesti Meeskoori esindajad.

(VES)

Maia Murdmaa ballett USA-s

NEW YORK (VES) — New Yorgis Uris-teatris tuli oktoobris etekandele Eesti koreograafi Maia Murdma balletiteos „Studies", mille ameerika baleriini Cynthia Gregory jaoks lavale seadis end. nõukogude baleriin Natalia Makarova. Ettekande harjutustel, kui Cynthia Gregory tantsis, olevat kuulus venelanna ühe eriti raske sammu puhul hüüdnud: „Lootusetu' Lootusetu!" Maia Murdma loodud ballett olevat tehniliselt raske ette kanda ja tõlgitseda.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

suuremates kogustes ameerika teravilja, ei piisa sellest siiski elanikkonna vajaduste rahuldamiseks ja loomatoidu tagavarade täiendamiseks. Ühendriikide eksperdid kalkuleerivad nüüd, et venelased on sunnitud 1980/81 aastate jooksul importeerima vähemalt 30 miljonit tonni teravilja — kui neil on ainult võimalik seda kusagilt osta.

Nagu selgub, on Moskva käesoleva aasta jooksul edukalt ära kasutanud ühe augu Euroopa Ühisturu riikide korraldustes teravilja ekspordi piiramiseks N. Liitu. Saadud andmete põhjal on N. Liit Euroopa riikidelt ostnud 500.000 tonni ulatuses loomatoitu, mis on läinud nõukogude piimakarja ja lihaloomade toitmiseks.

Euroopa Ühisturu riigid liitusid pärast Afganistani invasiooni Ühendriikide üleskutsega teravilja ekspordi piiramiseks N. Liitu. Nad kehtestasid võrdlemisi komplitseeritud kontrollsüsteemi, et venelastel ei oleks võimalust rakendatud korraldustest mööda hiilida. Kuid Moskva leidis nendes korraldustes siiski hiireaugu, mis võimaldas tal rakendatud restriktsioonidest mööda hiilida. Nii ei olnud ekspordiks keelatud kaupade nimekirja võetud erilist loomatoidu segu, mida venelased varematel aegadel kunagi polnud importeerinud. Kuid nüüd oli Kreml valmis häda sunnil ostma igasugust loomatoitu ja enne kui Ühisturu mehed asjast aru said, olid nobedad vene agendid kindlustanud vene loomakarjadele 500.000 tonni suuruse toidukvantumi.

AMI

Endist T.E.S. Eesti täienduskooli juhatajat Oskar Paasi käisid õnnitlemas kolleegid. Pildil vasakult Leida Marley, Henn Ründva, pr. Paas, Edgar Marten, Oskar Paas ja Hans Lupp.

Foto: Vaba Eestlane

Lätlased kadetsevad Poola reforme

Suur huvi iseseivate ametiühingute vastu

Ühendriikide ajalehe „The Christian Science Monitor'i korrespondent David K. Willis külastas Riiat ja kirjeldab ajalehes neid mõjutusi, mis Poola streigiuudised tekitasid lätlaste hulgas. Ta kirjeldab seda 30. septembri numbris järgmiselt:

Kui uudis Poola streikidest Gdanskis esmakordselt Riiga jõudis, mis asub eelmisest 450 kilomeetri kaugusel, haarasid lätlased kohe poola ajalehtede numbrid ja keerasid raadiod poola laineile.

Poola kommunistlik ajaleht „Trybuna Ludu", mis on olnud regulaarselt Riias müügil, müüdi nii kiiresti läbi, et sellele peeti jahti kioskist kioskisse, ärist ärisse.

„Katsusime osta ka Londonis ilmuvat kommunistlikku „Morning Star'i", kus on palju rohkem üksikasju kui N. Liidu kohalikes ajalehtedes", seletas üks riialane, kelle ajakirjanik peatas, jalutades Riia vanalinnas.

Saksa stiilis vanas linnas on praegu 850.000 elanikku ja see on suurimaks keskuseks nõukogude Balti riikides.

Uudislehed lõppesid müügilt. Raadiod seati läänejaamadele, kuid need olid müraga lämmatatud, ehkki saated olid venekeelsed. Vabriku töölised arutlesid omavahel Poola sündmusi ja nagu ajakirjanikule räägiti, tundsid nad kadedust Poola sündmuste üle, aga kõik teadsid, et Moskva ei lubaks kunagi selliseid streike ja niisuguseid nõudeid esitada Lätis. Vaatamata sellele realistlikule hinnangule, on siinne just selline reaktsioon, mida Kreml tahab N. Liidust välja puhastada.

Streigiküsimustel on siiski teatav ligitõmbejõud nõukogude töölistele ja sellepärast Moskva teeb pidevalt hoiatusi läänele, et nad hoiaksid eemale Poola sündmustest.

Kremli mure, et läänemaailm võiks tunda huvi Poola streikide vastu, kerkis esile 27. sept. Alexei Petrovi kommentaarides, kes arvatakse olevat N. Liidu välisministeeriumi pseudonüümiks. Kommentaarides mainiti, et Euroopa parlamendis Starsbourgis peetud diskussioon oli juba ise sekkumine Poola siseasjadesse. „Pravda" kiitis Poola kommunistlikku parteid, väites korduvalt, et N. Liit ja Poola on sõbrad ja venelased on poolakate truud kaitsjad ja hoiatas kolmandat korda ühe kuu jooksul nende vastu, kes naeruga katsuvad kasutada oma huvides. Poola partei ja tööliste raskusi.

Riias, millel on pikk ajalooline kontaktide rida Poolaga, räägivad nii intellektuaalid kui ka pro-nõukogude ametnikud ainult kohalikust huvist poola sündmuste vastu. Läti ametivõimud ütlevad, et nad jälgivad sealseid uudiseid väga lähedalt, Gdansk ei ole mitte väga kaugel, aga nad arvavad, et streiki alustanud töölised kannatavad, kuna nad olid töökohalt kaua eemal ja N. Liidu oludes oleks see majanduslikult kahjulik, mida sealne elustandard ei lubaks.

Kui ajakirjanik küsis, mis läti tegelane mõtleb iseseisvaist ametiühinguist, hakkas lätlane naerma:

„Las nad teevad mida soovivad omal maal. Nad on ainult muutnud oma olukorda halvemaks. Nüüd on neil oma uus valitsus . . ." ja lätlane jättis pead raputades lause lõpetamata.

Küsimusele, kas selline iseseisev ametiühing võiks tulla ka Riias organiseerimisele, naeris ametnik jälle ja raputas pead.

Samal ajal teised lätlased, kes hindavad oma traditsioonilist rahvuslust ja kultuuri ja kel on vähe sümpaatiat valitsevate slaavlaste vastu, ütlevad, et Poola sündmused tekitasid põnevust Riias ja ka mujal Balti piirkonnas. Sündmused Afganistanis on kaugel. Aga Poolaga on jagatud sama ajalugu, erinevalt leedulastest, kes on aastasadu võidelnud poolakatega. Lätis teatakse, et poolakatel on palju suurem vabadus näiteks reisimiseks kui praegu lätlastel.

Lätlased kadestavad poola töölisi, kel on võimalus streikimiseks ja võimalus võita valitsuselt järelandmisi.

Paljud lätlased jälgisid Poola sündmusi lühilainе raadio kaudu. Läti, Leedu ja Eesti raadiosaated Ameerika Hääle, BBC ja Läänest. Saksamaa Deutsche Welle jaamadest ei olnud segamisaparaatidega lämmatatud, sellekõrval aga läänest saadetud venekeelsed saated polnud kuuldavad. Vist kardeti sellise „mürgi" sattumist venelaste kõrvu rohkem kui baltlaste kõrvu sattumast.

Läti töölised arutavad omavahel, et vaadake mida poolakad on streigiga saavutanud. Aga Moskva ei lubaks seda siin. Ja Moskva tahab teha kõik võimaliku ka Poolas antud lubaduste mahasurumiseks.

Üks intellektuaal ütles: „See ei saa juhtuda siin. Aga me loodame, et kohaliku partei ja valitsuse juhid arvestaksid sellega, mis juhtub Poolas ja võitleksid korruptsiooni vastu ka siin Lätis või asendaksid vanemad ametiühingute juhid noorematega."

Ka paljud lätlased pole rahul oma ametiühingutega ja usuvad, et need organisatsioonid täidavad ainult neid korraldusi ja eeskirju, mis neile on antud.

Nõukogude võimud olid siiski kiired oma reaktsiooni näitama. „Morning Star'i" ei lastud enam müügile ja vähemalt ühe läti turisti ettenähtud sõit Poolasse keelustati.

Kohalik läti ajakirjandus on avaldanud ainult TASS'i uudiseid, kus pole avaldatud poolakate nõudmisi. Streike iseloomustati ainult kui kohalikke majanduslikest oludest põhjustatud rahutusi. Üks ametlik läti noorte ajaleht kommenteeris, et Poola parteil olid need uuendused plaanid kõik juba valmis, aga ta ei jõudnud neid küllalt kiiresti teostada.

Kolimine
J. KRULL
Wilcox Lake Sauna
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
Tel. 883-5777

Hamiltoni E.S. segakoori töökava

Koor vajab uusi noori lauljaid

HAMILTON (VE) — H.E.S. Segakoori peakoosolek peeti 27. oktoobril ja möödus üksmeelses tõhusas töömeeleolus. Koosolekut juhatas Edgar Kink ning pärast leinaseisakut surma läbi lahkunud koori asutaja- ja auliikme Juhan Pallopi mälestuseks kuulati ära möödunud, 30. juubeliaasta tegevusaruanne, mille esitas koorivanem pr. Lepson.

Järgnevalt peatus koorijuht O. V. Tali ja S. Lepson ning härrad O. Kopvillem pikemalt eeloleva hooaja tegevuskava juures. Esinemised on ette näha Surnutepühal, 23. nov. kirikus, 24.. dets. jõulu-jumalateenistusel kirikus, „Pop"-kontsert 31. jaan., E.V. aastapäeva aktusel veebruaris,

vaimulik kontsert märtsis ja koori aastakontsert 16. mail, kuhu Avo Kittask solistiks tuleb.

Koori majanduslik olevik ja tulevik on kassapidaja O. Õunapuu poolt esitatud aruande kohaselt rahuldavas olukorras ning koor, vaadates optimistlikult tulevikku, hindab Hamiltoni ja ümbruskonna eestlaste panust koori toetamisel nii majanduslike annetuste kui ka kontsertidest elava osavõtu näol.

Toimunud valimised juhatusse olid lühikesed: kandidaatide puudumisel pidi vana juhatus ametisse edasi jääma, koosseisuga: prouad O. Õunapuu ja H. Bohl.

Koorijuhiks jääb endiselt hr. O. Kopvillem, kes meelsasti näeks uusi, eriti noori, lauljaid kooriga liitumas.

Noored lauluhuvilised Hamiltonis ja ümbruses — tõestage, et meie mitte üksi ei ole, vaid ka jääme laulurahvaks! ütleb koori juhatus oma üleskutses.

Kuldmedal Tallinnale

Hamburis asuv kuratooriumifond on Tallinna linnale andnud kuldmedali saavutuste eest arhitektuuripärandi säilitamisel. Vastava autasu on juba saanud kaheksa linna. Kuldmedal on määratud ilmselt nende restaureerimistööde eest, mis toimusid Tallinnas enne olümpiamänge. Auhind anti üle Tallinna raekojas 8. oktoobril.

KLENK'i Sõpruspäevad Chicagos

Kesk-Lääne Eesti Noorte Koondise XXIII Sõpruspäevad peetakse tänupüha nädalalõpul, 27.—29. nov. 1980 Chicagos järgmise kavaga:

Neljapäev, 27. nov.

3.00—5.00 Tänupüha õhtusöök Eesti Majas.

Reede, 29. nov. Marriott's Lincolnshire Resort'is:

10.00 Sport tänapäeva Eestis — Jaan Toots.

11.00 Keskvõimu anarhia ja isevalitsuse teema Vene ajaloos — Urmas Vompa.

2.00 Eesti kultuuri küsimusi — Taavo Virkhaus.

3.00 Vadja vanasõnu — Jyri Kork.

7.30 Eesti Majas: Rahvatantsu- ja lauluõhtu. Kohvik.

Laupäeval, 29. nov. Marriott's Lincolnshire Resort'is:

10.00 Eesti keele õppimisest ja õpetamisest väljaspool Eestit — Vello Salo.

11.00 Rahvaste saatused maailma ajaloo ja ökoloogia perspektiivis — Martin Vaga.

12.00 KLENK'i peakoosolek

2.30 Metsaülikool; laudkonnavestlus. Moderaator Martin Vaga.

4.00 Teatrialane seminar Helbe Meyeri juhatusel.

7.00 Eesti Majas: Kuningal on on külm — A.H. Tammsaare. Baltimore'i eesti teatritrupp.

9.00 Sõpruspidu. Kohvik.

Reedel ja laupäeval toimuvad kõik loengud Marriott's Lincolnshire Resort hotellis. Kummagi päeva õhtused kavad on Chicago Eesti Majas. Sissesõit Eesti Majja Milwaukee Avenue'lt (mnt. 21), pool mi. põhja pool Deerfield Road'i. Tel.: (312) 537-9585; 537-8016.

Ööbimiseks on varutud Eesti Majast paar miili põhja pool asuv Marriott's Lincolnshire Resort, Lincolnshire, Ill., 60015. Telefon: (312) 634-0100. Autoga võib sisse sõita Milwaukee Road'ilt (21), pool miili lõuna pool Half-Day Road'i (22), või Tri-State Toll Road'ilt (294), Exit W 22.

Hotelli juures on küllaldaselt ruumi vabaks parkimiseks.

Kuigi hotelli limusiinid sõidavad O'Hare lennuväljale kaunis tihti, on soovitav siiski helistada ülalantud numbril. Tuba üksikule maksab $34.00, kahele kuni neljale $38.00. Kasutage registreerimist KLENK'i kaudu allpool antud aadressidel, et saada tube soodustatud hinnaga. Liiklus Eesti Maja ja hotelli vahel korraldatakse eraautodega ja ka hotelli limusiiniga.

Tänupüha õhtupoolel saabujail on võimalik saada Eesti Majast õhtusööki. Hotellis on mitmesuguse hinnaga söögisaale.

Üldpääse kogu Sõpruspäeviks on $25.00, mis sisaldab kõik ettevõtted päevade kavas; loengud poole päeva eest $4.00, reede õhtu $4.00, teater ja sõpruspidu $6.00.

Registratsioon sõpruspäeviks:

KLENK, c/o Urve Auksi, 13977 Stonehenge Dr. Orland Park, Il. 60462. Tel. (312) 460-1837. Helistada õhtuti.

KLENK, c/o Martin Vaga, 3018 Wilce Ave., Columbus, Ohio 43202, Tel. (614) 262-3671. Helistada õhtuti.

KLENK'i iga-aastased Sõpruspäevad on kujunenud ainsaks Kesk-Lääne eesti kultuuripäeviks. Neist on kutsutud osa võtma kõik, nii noored kui vanemad, lähedalt või kaugemalt, kellele eesti kultuuri viljelemine on südamelähedane. Hoidkem seda traditsiooni elavana, kuni eestlasi leidub Ameerika laias Kesk-Läänes! Tere tulemast!

KLENK ja Vanematekogu

Tõnu Kalam Phillips Exeteri juubelikontserdil

Ameerika tuntumaid erakoole „The Phillips Exeter Academy" Exeteris (New Hampshire) pühitseb käesoleval aastal oma 200. juubeliaastat.

Sel puhul toimus 24. oktoobril kontsert Bostoni kammerorkestri kaastegevusel täiendatud koosseisus, mida juhatab Tõnu Kalam. Kontserdil esinevad koos orkestriga viis solisti, kes nii nagu Tõnu Kalam on Exeteri Akadeemia vilistlased.

Kontserdi kavas on Purcell-Britteni, Mozarti, Vivaldi, Hue ja Weberi helitöid.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____
19 . Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi _____
Aadress _____
_____
_____

OOTAMATULT LAHKUNUD UNUSTAMATA KALLIST POEGA JA VENDA

HUDO TOOP'i

sündinud 14. septembril 1933 Kihelkonnal, Saaremaal
surnud 27. oktoobril 1980 Torontos

mälestavad sügavas leinas

EMA ja ISA Udoras
vennad ENDEL ja ANTS perekondadega
Hamiltonis

Aga igaviku kaldalt
kodutuled paistavad —
Sinna kaduviku rannalt
rändajad kord jõuavad —

UNUSTAMATA KALLIST ABIKAASAT

AMANDA SERGO't

mälestab vaikses leinas

EVARD

KALLIST VENNANAIST JA TÄDI

AMANDA SERGO't

mälestavad kurbuses

ERNA SULEV
ANTS SULEV perekonnaga
MATI SULEV perekonnaga
SUGULASED kodumaal

VIIMSELE UNELE SUIKUS VAIKSELT

MIRALDA (MITSI) TIIT

sündinud 2. detsembril 1909
surnud 30. oktoobril 1980

Mälestavad kurbuses

TÄDIPOEG Kanadas
ÕDE Eestis
VENNAPOEG perekonnaga Rootsis
VENNAPOJAD perekondadega Eestis
ÕETÜTAR perekonnaga Eestis

Puhka rahus!

ARMAST SÕPRA

MITSI't

mälestavad kurbuses

LYDIA ja MARGA

VAIKSELT SURMA LÄBI LAHKUNUD SÕPRA

MIRALDA TIIT'u

mälestab kurbuses

TIINA RAAG

OMA ARMAST TÄDITÜTART

HILDA ÜLGEKÜTT'i

sündinud 14. oktoobril 1903 Eestis
surnud 19. septembril 1980 Eestis

mälestavad

täditütar MAGDA
perega Kanadas
tädipoeg BRUNO
perega Rootsis

MÄLESTAME

LIINA POLLI'i

tema esimesel surma aastapäeval,
surnud 3. novembril 1979 Torontos

Leinavad

ABIKAASA
POEG perega

FEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

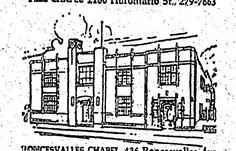
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1876

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

Varssavis mälestati Katõni massimõrva ohvreid

VARSSAVI — Möödunud nädala lõpul kogunesid Varssavis Powazki surnuaeda sajad inimesed, et mälestada neid 4000 poola ohvitseri, kes langesid Teise maailmasõja ajal Katõni metsas venelaste massimõrva ohvriks. Paljud poolakad teavad ja on veendunud, et ohvitseride mõrvajateks polnud sakslased, nagu seda püüab kinnitada kommunistlik propaganda, vaid venelased. Surnuaial asuv väikese oru taoline auk on kujunenud mõrvatud ohvitseride mitteametlikuks mälestusmärgiks ning sinna toodi pärgi, küünlaid, lippusid ja lilli. Samasse olid üles seatud ka fotode väljapanekud, mis kinnitavad, et mõrva sooritasid venelased.

● Truul Eesti sõbral ja endisel Tartu Ülikooli rootsi keele ja kirjanduse professoril Per Wieselgrenil täitus augusti algul Stokholmis 80. eluaasta. Ta lahkus Eestist alles saksa okupatsiooni alguses, olles näinud isiklikult Vene ja Saksa korra rakendamisi seal.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
24 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. novembril kell 11 h. Laulab Noortekoor Lootus R. Lindau juhatusel. Organist Inga Korjus. Pärast jumalateenistus kiriku kõrvalruumes NÄITEMÜÜK ja einelaud.

EVANGELISATSIOONI JUMALATEENISTUS kolmapäeval, 12. novembril kell 7 õhtul. Kõneleb Andres Tork.

PIIBLIPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 16. novembril kell 11 hommikul. Organist Inga Korjus. Solist Evi Valge ja noorte instrumentaal ansambel.

SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUSED pühapäeval, 23. novembril — esimene teenistus kell 11 hommikul. Jutlustab õp. E. Pähn. Laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel. Teine teenistus kell 6 õhtul. Solist Estra Väli-Toompuu. Mõlemal jumalateenistusel teenib õp. O. Puhm, organist Inga Korjus. Armulaud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul. Muul ajal kokkuleppel.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 9. nov. koguduse LOTERII kell 12 p. Väätuslikud võidud, kohvilaud.

Loterii kinkeesemed palutakse ära anda koguduse kantseleisse teisip., ja neljap., õhtuti.

Pühap., 16. nov. JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

Pühap., 23. nov. SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.. Armulaud ja surnute mälestamine.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 9. nov. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad: A. Turve ja A. Seppur.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill,
Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 8. nov. kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühap., 9. nov. kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, laulavad Raul Pumber ja Ülo Lindström.

Teisip., 11. nov. kell 7 õ. PALVETUND.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391.
VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 9. nov. kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 JUMALATEENISTUS. Kõneleb J. Puusaag, laulavad Jaan ja Kalle Medri.

Kell 6 õ. TUNNISTUSTE ÕHTU, sisustab koguduse naisring. Naistrio M. Lindström, E. Pumber ja A. Kaups.

H. Kivi edasi T.E.V.Ü. esimeheks

Organisatsioon hakkab vastu võtma ka naisliikmeid

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu korraline aastakoosolek peeti möödunud pühapäeval Eesti Maja klubiruumis. Koosolekust osavõtt oli väga elav, kohal oli 40 ümber. Koosolekut juhatas K. Tori, protokollis Ü. Tamre.

Koosoleku avas esimees H. Kivi. Vaikse leinaseisakuga mälestati surma läbi lahkunud liiget Ludvig Saart. Esimees avaldas tänu pr. Kasemetsale, kes annetas ühingule $100 toetust ja prouadele Alaver, Kirss ja Kosk, kes olid abiks viimase suvepäeva toitlustamisel.

Koosolekul esitatud eelmise aasta tegevus- ja kassaaruanded kinnitati. Eeloleva tegevusaasta kavas on nähtud ette Eesti Vabadussõja alguse koosviibimine Eesti Majas. 25. jaan. on Balti Korpuse 15. aastapäeva tähistamine koos TEVÜ aastapäevapeoga. Kaasaaitamine Eesti Vabariigi aktuse korraldamisele.

Ja tavakohased suvepäevad, mis seotakse esimeste eesti vabatahtlike üksuste Venemaale võitlema mineku 40. aastapäevaga.

Lähemal on Toronto Eesti Püssi & Püstoliklubi lipu õnnistamise tseremoonia oma lipuga. Arutlusel oli ka tegevliikmete arvu suurendamise aktsiooni läbi viimine, kuhu hakatakse vastu võtma naisi, kes olid sõja ajal kutselisteks õdedeks, staabikirjutajaiks ja muudel sõjaväe juures olevail kohtadel.

Valimistel valiti senine esimees H. Kivi tagasi. Juhatusse R. Moks, A. Tooming, Ü. Tamre, J. Kirsipuu, E. Kirss, P. Kunstimees, A. Kala, K. Tori, R. Lindemann ja A. Lukk. Revisjonikomisjoni O. Raidlo, E. Tammisto ja P. Auksi.

Koosolekul algatatud küsimuste all tekitas pikemaid nõupidamisi Eesti maaväe vormiriietusega mannekeenile sobiva asukoha leidmine.

Sellele oli Eesti Maja juhatuse poolt lubatud vitriin klubi ruumi, kuid osa arvas, et peaks leidma parema koha, milleks otsustati uuesti pöörduda Eesti Maja juhatuse poole. Kui aga paremat kohta ei leita, viiakse mannekeen Lakewoodi. Esialgul jääb mannekeen siinsesse arhiivi.

Koosolek otsustas müümata „Vabadusvõitluse Tähistel" levitamist elustada, lastes sellele vahele trükkida lisa hilisemate aastate tegevuskroonikaga, mis ilmuks ühingu 30. aastapäevaks.

Väga üksmeelne, asjalik ja kiire käiguga koosolek lõppes Eesti hümniga.

*

Pärast koosolekut jagas juhatus ametid järgmiselt: abiesimees R. Moks, sekretär Ü. Tamre, abisekretär R. Lindemann, laekur A. Tooming, abilaekur J. Kirsipuu, varahoidja ja lipumeeskonna juht P. Kunstimees, ametita juhatusliikmed K. Tori, A. Kala, E. Kirss ja A. Lukk.

Teadaanne Montreali eestlastele

Vabadussõja alguse tähistamise ja skautlike noorte vanematepäeva aktus peetakse laupäeval, 22. nov. kell 19.00 Montreali E. Jaani kiriku seltskondlikes ruumes. Montreali Eesti Võitlejate Ühingu ja Montreali E. Skautide ja gaidide ühisel korraldusel.

Kavas algtseremoonia skautide ja gaidide poolt, palvus hundudelt ja skauditõotuse andmine, aktusekõne EKN abiesimehelt Walter Pent'ilt Ottawast ning deklamatsioone Kalle Viireselt. Lõpuks hundude kõnekoor, muusikalised ettekanded, laskeauhindade väljaandmine ja kohvilaud.

M.E.V.Ü. JUHATUS

EKKT XXV aastanäituse eeli

Sügistuuled sasivad puid ja kahistavad värvilistes lehtedes. Hoia eest! Jätkub neid isegi näkku paiskamiseks. Suvised mälestused haihtuvad lõuna poole. Stokholmi ESTO-80 vaevas südant, kuid kelle asi see on, et terve ülemaailmne eesti kunsti näitus võinuks olla Stokholmi südalinna avarates ruumides, kus toimus vaid ESTO-80 paralleelne Rootsi eesti kunstnike ülevaatenäitus. Kuna selle avamine toimus just päev enne ESTO-80 avamist, siis enamuse kuulajaskonnast moodustasid ESTO-80-le kokkusõitnud rahvas. Pahameelt tekitas ka stokholmlaste teokarplik Eesti Maja oma gallerii „Internatsionaaliga", kus toimus nii Torontos kui Baltimores võimsana tundunud ülemaailmne eesti kunsti näitus. Kas sihilikult või tõesti kogemata, kuid see oli vist üks vähemkäidavates üritustest Stokholmis.

Kaks tuhat eestlast pressisid end iga päev läbi Eesti Maja einelaua ja mul võttis kaks päeva aega, enne kui avastasin, et sama hoone järgmisel korral oligi too purkipistetud suurnäitus!

Lubamatu tundus ka omavolitsemine üldnäituse osas. Oli selgesti öeldud, et valiknäitus toimub eraldi müüginäitusest jne., kuid ei, üks või paar julget asjatundjat laostasid ülemaailmse kunstinäituse tunde ja palge täielikult.

Mis teha! Michelangelo ja Da Vinci võistlesid ka omavahel ja üks õige kunstnik on alati täis võistlusvaimu ja enesekindel oma loomingus.

Korraldades selliste eriilmeliselt esinedatahtvate vaimuinimeste üldnäitusi, peab olema aus ja erapooletu, muidu esitab kunstinäitus ainult korraldajate maitset.

Kirjutades kunstinäitustest on mul heameel teatada, et Eesti Kunstnike Koondis Torontos XXV aastanäitus toimub Peetri kirikus näitustesaales 16.—23. novembrini, kus esineb üksteist omapäratseda püüdvat kunstnikku 45 teosega. Elevust kunstinäitusele peaks tooma ka külaliskunstnikuna Austraaliast esinev Vaike Liibus. Toronto kunstnikest esinevad Helmi Herman, Mai Järve, Tiiu Kadak, Kai Käärid, Arthur Mihkelsoo, Jaan Miljan, Ervin Milvek, Eric Pehap, Ants Vomm ja Benita Vomm.

ANTS VOMM

Kunstnikud valmistavad Torontos juubelinäituseks. Näitusel esinevaid kunstnikke väljapanekute keskel. Istuvad vasakult Helmi Herman, Mai Järve, Kunstnike Koondise esinaine Benita Vomm ja Jaan Miljan.
Foto: Haamer

Toronto Eesti Ühispanga majandus kindlal jalal

Kasv aasta esimese üheksa kuu jooksul 1,5 miljonit dollarit . . .

Toronto Eesti Ühispanga juhatuse liikmed esimees J. Künnapuu, abiesimees V. Noolandi ja abilaekur E. Kuutma andsid möödunud reedel jutuajamise ajakirjanduse esindajatele ühispanga tegevusest käesoleva aasta esimese üheksa kuu jooksul. Jutuajamisest selgus, et pangal on olnud probleeme Kanada intressinormide suure ja kiire üles ja alla kõikumisega, kuid vaatamata sellele on Toronto Eesti Ühispanga majandus suurte reservide tõttu kindlal jalal ning olukord muutub tunduvalt paremaks järgmisel aastal kui paljud madalaprotsendilised laenud tulevad kõrgemate intressinormidega ümberlaenustamisele. — Esimees J. Künnapuu mainis oma informatsioonis järgmist:

Ülevaates Toronto Eesti Ühispanga 9 kuu tegevuse kohta olgu kõigepealt ära märgitud koosseisulised muudatused nii juhatuse kui ka teiste organite raamides. Esiteks peame kurbuse ja kahjatusega ära märkima asjaajaja—direktori—laekuri Arved Pedjase lahkumise südameataki tagajärjel. Tema ärilised kogemused ja administratiivne vilumus olid väljapaistvad ja raskelt asendatavad. Teisena lahkus alates 1. septembrist panga juhatusest tervislikel põhjustel juhatuse esimees Voldemar Ernesaks, kes oli ühispanga juhatuses alates ühispanga asutamisest 1954. aastal.

Tema panus ühispanga organiseerimisel selle asutamisel ja hilisemail aastail oli märkimisväärne ja hinnatav. Ühispanga juhatus pidi tema lahkumist kahjatusega aktsepteerima.

Juhatuse koosseisu täienduseks kutsuti juhatusse, peale A. Pedjase lahkumise, ühispanga revisjoni komisjoni esimees Ants Kütt ja peale V. Ernesaksa tagasiastumise krediidi komitee liige Silver Kask.

Revisjonikomisjoni koosseisu täiendamiseks on kutsutud proua Liia Orav ja krediidi komiteesse P. Einola. Uute liikmete komplekteerimisel panga organite koosseisu on silmas peetud nii panga organite koosseisu noorendamise tarvidust kui ka kompetentsi ja hariduslikku ettevalmistust.

Peale teostunud muudatuste on ühispanga juhatuse ja teiste organite tööjaotuse skeem järgmiseks kujunenud: Juhatus: juhatuse esimees J. Künnapuu; abiesimees V. Noolandi; juhatuse sekretär E. Kuris; abisekretär S. Kask; laekahoidja K. Randlaid; abid E. Kuutma ja A. Kütt. Revisjoni komisjoni esimees on E. Runge; krediidi komitee esimes H. Urm, endine.

Asudes ühispanga ärilise külje vaatlemisele tuleks kõigepealt vaadelda intressinormide, nii hoiuste kui ka laenude alal, üles — alla hüplemist viimastel aegadel.

Näiteks tshekikäibeta hoiustelt (oma erikaalult domineeriv ja kulusid määrav faktor) maksetav intress kõikus 1979. aastal ja 1980. aasta esimese 9 kuu jooksul 10 korda järgmiselt: 1. jaan 1979 — 9½%; 1. aug. 1979 — 10%; 1. sept. 1979 — 10¼%; 1. okt. 1979 — 10¾%; 1. nov. 1979 — 12%; 1. apr. 1980 — 13%; 1. mai — 1980 — 12½; 1. juuni 1980 — 10%; 1. aug. 1980 — 9¼% ja 1. okt. 1980 — 10%.

Seega oli intresside muudatusi 1979. aastal viis korda ja 1980. aasta 9 kuu jooksul samuti viis korda. Sellejuures kõrge intressinormi raskuspunkt asus 1980. aastale, millal viie kuu jooksul tuli maksta hoiustelt intresse 12% ja rohkem, summadelt mis kõikusid 15,7 ja 17,4 miljoni dollari vahel. Nende maksetavate intresside kõrguse määras rahaturg ja ühispangal polnud selle kohta midagi öelda vaid turuga kaasa minna või kaotada hoiused. Paljude eesti hoiuste iseloomustamiseks võib seda tähendada, et ka ¼%-lise intressivahe tõttu viiakse hoius sinna, kust saab kõrgemat intressi.

Laenudelt võetavate intresside normid on samuti hüpevalt üles — alla liikunud. Laenu intresside kõikumise amplituud oli 15½% — 12½% vahel ühe aastastelt obligatsiooni laenudelt.

Vaatamata majanduselu madalseisule ja ebastabiilsele rahaturule, on Toronto Eesti Ühispank jätkanud oma kasvu 1980. aasta esimese üheksa kuu jooksul. Nii oli ühispanga varade ja kohustuste seis tasakaalus 24,6 miljoni dollariga 30. sept. 1980, seega kasv eeltähendatud perioodil oli 1,5 miljonit dollarit, mis oli peaasjalikult investeeritud lühiajaliselt keskpanka.

Majanduselu madalseisu tõttu laenude kasv esimese üheksa kuu jooksul oli minimaalne.

Kokku oli laenude seis 1980. aasta alul 11,422,000 dollarit, 30. sept. 1980 — 11,426,000 dollarit. Hoiuste kasv sellel perioodil oli $836,000. Möödunud 9 kuu jooksul on olnud erakordne olukord rahaturul, kus inflatsiooni vastu võitlemise poliitika tulemusena, on intresside määrad, nii hoiustelt kui ka laenudelt olnud erakordselt kõrged. Sellest tingituna on Kanada rahaasutustel olnud probleeme oma majanduselu juhtimisel, kuna tulud ja kulud saadavate ja maksetavate intresside näol nii hoiustelt kui ka laenudelt on olnud väljaspool rahaasutuste kontrolli. See olukord kehtib just pikemaajalise kinnisvaralaenude kohta, mis on välja antud möödunud aastatel madalamate intressidega ja mida pole võimalik muuta enne laenu lõplikku tähtaega.

Eeltoodud olukord on maksev ka Toronto Eesti Ühispanga kohta, kuid need ebastabiilsused intresside määrades ei ole meile ülepääsmatuid raskusi tekitanud, kuna meil on küllaldaselt reserve kogutud ajutise kuluülekaalu katmiseks.

Meie oleme vaatamata eelpool mainitud rahaturu ebakindlusele suutnud eesti ühiskonda rahuldavalt teenindada.

Tulude — kulude ebatasakaal, mis tekkis eriti 1979. aastal ja on kestnud ka käesoleva aasta esimesel poolel, on järjest muutumas normaalsemaks. Varematel aastatel väljaantud obligatsioonlaenud, milliste intressinorm on alla 10%, laekuvad 1980. aasta lõpul ja 1981. aasta jooksul. Selliseid laene on üle 4 milj. dollari. Need tulevad uuendamisele praeguste kehtivate intressidega ja annavad meile tunduva tulude juurdekasvu, mis tasakaalustavad meie tulude — kulude arved, eeldusel muidugi, et maksetavad intressid uuesti kontrollimatult ei tõuse.

Riiklikud hoiutähed, mis tulid müügile hiljuti ja millistelt riik maksab 10½ aastas, kuid intressi maksmisega üks kord aastas, vastavad oma tulukuselt meie hoiuarvetele, sest meie maksame aastas kaks korda intresse.

Ühispanga äriseis 30. sept. 1980 oli tasakaalus $24,649,000, selles kassa ja pangaarved $5,894,000, bondid ja muud investeeringud $6,528,000, laenud $11,425,000 ja muud aktivad $802,000.

Kohustused olid: Osakapital $136,000, hoiusummad $23,712,000, muud kohustused $801,000.

Toronto Eesti Ühispanga poolt hoiustelt maksetavad intressimäärad on tavaliselt olnud kõrgemad kui Kanada pankade poolt maksetavad intressimäärad.

Kahe viimase aasta jooksul erakorraliste intressimäärade tõttu on ühispank kahjuks olnud sunnitud maksma intresse hoiustelt samal määral kui Kanada pangad.

Toronto Eesti Ühispanga poolt laenudelt võetavad intressimäärad ka viimase kahe aasta jooksul on olnud madalamad kui Kanada pankade laenude intresside määrad 1 kuni 2%.

Eeltoodud informatsioonile lisaks olgu siinkohal ära märgitud, et Eesti Ühispanga liikmete hoiused on riiklikult kindlustatud kuni 20,000.00 dollarini igale hoiustajale.

Prof. Ivar Ivask stipendiaadina Viinis

Teatavasti on luuletaja ja kirjandusteadlane prof dr. Ivar Ivask Oklahomas väljaantava rahvusvahelise kirjandusajakirja „World Literature Today" toimetaja. Tänu temale on ajakiri alati pühendanud rohkesti tähelepanu ka väikerahvaste kirjandusele. Nii võib igas numbris leida arvustusi näit. eesti, läti, leedu, soome, taani, rootsi, norra, islandi, hollandi, armeenia, iisraeli jt. raamatute kohta. 1980. a. esimene number oli pühendatud suurelt osalt soome kirjandusele.

Ivar Ivask teatavasti oli valinud oma uurimise erialaks austria kirjanduse. Nüüd soovis ta tutvuda uuema austria kirjandusega ja selle loojatega. Tal on kavatsus ühtlasi anda välja „World Literature Today" erinumbrit austria kirjandusest.

Nüüd määraski Österreichische Gesellschaft für Literatur I. Ivaskile vastava stipendiumi. Prof. Ivask koos oma abikaasa luuletaja Astrid Ivaskiga viibis oktoobrikuus Viinis, kus ta teostas vajalikke uurimusi ja eeltöid oma ajakirja austria kirjanduse erinumbri jaoks.

I. Ivask pidas teisipäeval, 7. oktoobril Viinis „Österreichische Gesellschaft für Literatur" loenguteseerias ettekande teemal „Maailmakirjandus täna ja selle austriapoolne panus: üks ameerika perspektiiv".

Soovitakse
LAPSEHOIDJAT
Willowdale'is 1½ a. lapse juurde paariks päevaks nädalas. Kirj. slt. märgusõnaga „Lapsehoidja".

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu arutas Madriidi küsimusi

Möödunud laupäeval toimus New Yorgis Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu koosolek, millest Torontost Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esindajatena osa võtsid L. Leivat, H. Lupp, H. Teder ja E. Salurand. Koosolekul oli pamiseks arutlusaineks Madriidis peatselt algav Helsingi kokkulepete järelkonverents. Nagu nüüd selgunud, sõidab Ühendriikidest eestlaste esindajatena Madriidi Eesti Rahvuskomitee esimees J. Simonson, Kanadast EKN-u liige Eneri Taul, Rootsist H. Mark ja U. Ignats, Saksamaalt Ants Luik. Lätlased on Madriidis eriti tugevalt esindatud, kuna sinna sõidavad peale keskorganisatsioonide juhtide veel umbes 30 isikut, kelledest umbes 15 esindavad mitmesuguseid läti organisatsioone. Lätlased on avanud Madriidis juba oma büroo, mille juhatajaks on Läti Maailmaliidu esindaja J. Kadelis.

Inimene võib harilikult ikka kas vaikida ja mõelda või mõtlemisest pääsemiseks kõnelda.

A. H. Tammsaare

Soomlaste Viking-kompanii veerandsaja juubel

TORONTO — Soomlastele Olli ja Helga Harelale kuuluv Viking Foods & Imports Inc. on tegutsenud Torontos veerandsada aastat ja pühitses oktoobri teisel poolel oma aastapäeva nädalapikkuse pidulikkusega. Kompanii on väga hinnatud ka Toronto eestlaste hulgas.

Kompanii läbikäik aastas tõuseb ligemale miljonile dollarile ja see toob siia mandrile suurema osa skandinaavia toitudest, kui ükski teine Põhja-Ameerikas. Lisaks on selle juures täielikult kanada-soomlasele kuuluv lihatöötlusosakond.

Viimase viie aasta jooksul on äri läbikäik veerandi võrra suurenenud ja nagu O. Harela arvab, olnuks see veelgi suurem kui mitte Kanada valitsus poleks kodumaise toodangu kaitseks seadnud importeeritavale kõrgeid kaitsetolle.

Kui varem oli äri üheks osaks Toronto sadamas olevate Soome laevade toiduga varustamine, siis on see ära jäänud, kuna Toronto sadamas nähakse viimaseil aastail peamiselt N. Liidu ja teiste idariikide laevu. Põhjariikide laevad tühjendavad oma lasti Halifaxis või Montrealis, kust kaup raudteel Torontosse tuuakse. Kanada sagedased streigid on muutnud skandinaavia laevaühingud ettevaatlikuks, kuna kaotused streigitsooni jäämisel on tohutult suured.

Suurim osa delikatessidest tuuakse Soomest ja ülejäänud osa teistest põhjariikidest. Äril on kaks veoautot, millega kaup veetakse laiali kõigisse Ontario keskustesse, kuna üks osa saadetakse Kanada lääneprovintsidesse.

Äri oma saadusi, vorste, sinke, soolatud lõhe ja muid lihatooteid müüakse kümnele Toronto ärile.

O. Harela räägibki, et kui aastaid tagasi vaatasid kanadalased toore kala söömisele kui hullusele, siis nüüd on kanadalased harjunud omaseks ja maitsvamaks pidama soolatud lõhe. Üheks osaks tegevusest on tellija liha ja kalade suitsutamine, millede arv tõuseb aasta jooksul tuhandeisse.

Peonädalal oli äri ruumis nn. lahtised uksed, kus igale pakuti võileibu ja kohvi, kuna ostjaskonnale oli tasuta kaasavõtmiseks uus näkileiva sort. Üksi võileibu oli valmistatud selle aja jooksul kaugelt üle tuhande.

© Andres Küng esines pühapäeval, 28. septembril TV esimeses kanalis pooletunnilise programmiga oma viimasest Lõuna-Ameerika reisist. See käsitleb matka Columbia džunglitesse, kus ta kohtas indiaani suguharusid ja rootsi päritoluga miljonäri Bruce Olssoni. Viimase kohta on Küng teatavasti kirjutanud hiljutise raamatu.

© Stokholmi noorte moderaatide ajakiri Forum on pühendanud neli lehekülge Baltikumile ja eeskätt Eestile. Lehekülgedel tutvustatakse Eesti ajalugu, raamatuid, mis käsitlevad Baltikumi ja tuuakse ära mitu pilti Esto festivali rongkäigust. Forumi toimetaja on eestlane Peeter Luksep.

TORONTO LINN

OMAVALITSUSE VALIMISED

Teadaanne tööandjatele

Valimised toimuvad regulaarsel tööpäeval — esmaspäeval, 10. novembril, 1980. Kõigile meestele ja naistele valimistest osavõtu võimaldamiseks palutakse tööandjaid kaasa aidata, et nende teenistuses olevad valijad saaksid hääletada.

Parandatud Municipal Elections Act (1977) sektsioon 49 (2) (3) kinnitab:

49 — (2) Kui valimisteks kvalifitseerunud teenistuja ei saa oma töötundide tõttu kolme üksteisele järgnevat vabat tundi hääletamiseks valimiskastide lahtioleku ajal valimispäeval, siis peab tööandja vastavalt oma äranägemisele võimaldama teenistujale hääletamise aega, vajaduse korral kolm üksteisele järgnevat tundi.

(3) Ükski tööandja ei tohi selliste teenistujate palgast teha mahaarvestusi või nõuda temalt kahjutasu töölt äraoleku aja eest, mis tööandja on lubanud hääletamiseks.

Hääletamise tunnid — 11 e.l. kuni 8 p.l.

ROY V. HENDERSON
City Clerk ja
Returning Officer
November 1980

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant kd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8802

SPORT

Rootsi võimlemis- ajakiri ülistab Festival-Galat

STOKHOLM — „Täidetud soojuse ja ühistundega" pealkirjastab Rootsi Võimlemisliidu häälekandja „Gymnastikledaren" oma 7-nda numbri veergudel ilmunud Gudrun Inga Thorsoni artikli Estost, eeskätt aga selle raames toimunud võimlemise ja rahvakultuuri peost Festival-Galast, mida nimetatakse festivali kõrgpunktiks. Autor ütleb, et see esinemine oli magnifiikne".

Inga Thorson jätkab: „See suurepärane võimlemine toodi siia Ernst Idla poolt ja on suveräänselt edasi arendatud Leida Leesmenti ja teiste liikumispedagoogide poolt üle maailma. Kõigest sai siin maitseproovi ... Veidi kibestunud, et Ernst Idla ise ei olnud seal oma Idla-tüdrukutega, miks, tuleb küsida?" Ta jätkab: „Ma ei ole kunagi ühtki festival-galat üle elanud nii suure soojuse ja ühistundega. Ma ei võtnud seda mitte esmajoones kui esinemist, mis peaks haarama publikut. Ei, siin ühinesid inimesed, kes ise või kelle vanemad on olnud sunnitud maha jätma kodumaa."

Jaan Ehlvest jälle esimene

Tallinnas peeti Eesti esivõistlused kiirmales. Võistlejaid oli 70, mängiti Shveitsi süsteemis üheksa vooru. Aeg oli 20 pluss 20 minutit partiile. Teist aastat järjest tuli esikohale noor Eesti maletaja Jaan Ehlvest, kes saavutas 8 punkti. Teiseks jäi Anto Remmel 7, kolmandaks Rein Etruk 7, neljandaks Isai Rozenfeld, kes kõik on Tallinnast.

Samal ajal toimus Palangas Balti maleturniir. kus kuueteistkümne võistleja hulgas olid esimesel ja teisel kohal eestlased A. Veingold ja G. Uusi 10 punktiga, kolmas lätlane I. Arihpkin 9,5 ja neljas eestlane A. Vooremaa 9 punkti. Meeskondlikus arvestuses olid esimesed eestlased 35,5 punktiga, teisel kohal lätlased 32,5 p, järgnesid Valgevene ja Leedu. Sellejuures selgus imelik asi, et üheksa aastat tagasi eestlaste poolt väljapandud rändkarikas, mis vahepeal oli kadunud, leiti tänavu leedulaste poolt ja selle võitsid jälle eestlased.

Spordiuudiseid kodumaalt

Nn. heitjate seeriavõistlusel heitis Helgi Parts ketast 62.24 ja tõukas kuuli 17.21. Talle kuulus ka naissportlaste esikoht. Teiseks tuli noor Anne Salak, kes sai kettaheites Eesti kõige aegade neljandaks parima tulemuse 49.88.

Samal võistlusel tõukas Heino Sild kuuli 19.73, Toivo Moorast viskas oda 79.02 ja Kalev Külv heitis ketast 57.42.

Eestis peeti 50 km käimise võistlus, kus meistriks tuli rakverlane Arvo Orupõld ajaga 4.53.18. Ta võitis Eesti meistritiitli ka möödunud aastal. Teiseks jäi Rein Sumberg Kohtla-Järvelt ajaga 5.07.00 ja kolmas rakverlane Arvi Paas, 5.26.20.

„Triinu" erinumber

Pärast rahvuslikku leegitsust, mis kogetud ESTO päevadel, on eesti kodude ajakirja toimetaja suunannud mõtted „Naiskongressil ülestõstetud küsimustele ning otsustele, millised saavutasid omapoolseid nimetamisväärseid kõrgpunkte ning õhutasid vabaduses viibivaid eesti naisi, nii noori kui vanu, uuenenud jõududega oma südamelähedasi kohustusi edasi kandma." Nii kirjutab Heldia Estam ajakirja toimetusveerul ja neist rahvuslikest päevadest kirjutavad H. Oja „Eestluse pidupäevad Läänemere kaldal" ja Elna Kungla „ESTO '80 eestluse säilitamine ja järelkasvu küsimused, III Naiskongress Stokholmis".

Uues numbris on lõikustänupüha mõtteid õp. U. Petersoolt. Salme Pruuden kirjutab Aino Kallas elust pealkirja all „London ja Kassari", L. Trett vaatelb Adelaide'i eesti muusikuid, H. Estam üht Eestit tutvustavat eestlannat, G. Änilane kirjutab vabastatud naisest. Ilukirjandusliku poolel on J. Linnankoski „Noorusele" ja P. Lindsaare jutustus „Küla targad", Silvia Arik-Priuhka „Ballaad Pikast Hermannist ja koidiku tuulest" ja Heli Kopti luuletus „Ihkan".

Kodude huviringi kuuluvad Ene Runge Ridala ülikonna kirjeldus, E. Tarmet-Toombergi, H. Auna, H. Neggo-Konksu ja O. Vallaku tööjuhised vaipadele ja patjadele. Naisküsimuslik on ka Ü.E.Ü. Eesti Naisklubi 30-nda juubeliaastapäeva pühitsemise kirjeldus New Yorgis.

TALVI MAIMETS

lõpetas möödunud kevadel Toronto Ülikooli arstiteaduskonna, õpib praktikaaastal perekonna-arsti erialal Mount Sinai haiglas Torontos. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

SYLVIA SIITAM

lõpetas 1979. a. juunis York Ülikooli nelja-aastase kursuse psühholoogia ja sotsioloogia alal spetsialiseerudes kriminoloogias. Ta edukat õppimist ja isiklikku panust ülikoolile hinnati kahe väärtusliku auhinnaga. Jätkab õpinguid Toronto Ülikoolis (The Faculty of Education) kasvatuse alal. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

Nende kõrval on veel mitmesuguseid kirjutusi Austraalia Eesti Päevade märkidest, P. Lindsaare „Agnes Vesilo 80", Selve Maasi „Oktoober" ja rohkesti fotosid.

TORONTO LINN

OMAVALITSUSE VALIMISED 10. NOVEMBRIL, 1980

KVALIFIKATSIOONID VALIMISTE PÄEVAL HÄÄLETAMISEKS

Te olete kvalifitseeritud valimiste päeval hääletama kui te:

a) olete Kanada kodanik või mõnel teisel kujul Briti alam,

b) olete saanud 18-aastaseks 10. novembril või enne seda,

c) olete elanud Toronto linnas ajavahemikul 2. septembrist kuni 22. oktoobrini 1980.

Kui teie või teie abikaasa omate maad või olete rentnikud Toronto linnas, kuid kui te ei ela Torontos, siis olete mõlemad kvalifitseeritud hääletama kui te vastate ülevalpool mainitud tingimustele.

Isik, kelle nimi on sattunud hääletajate nimekirja eksituse tõttu, ei ole õigustatud hääletama.

Kui teie nimi on välja jäetud hääletajate nimekirjast, siis võite ikkagi hääletada kui te omate hääletamise tõendi (Voting Certificate) ja vastate eelpool mainitud tingimustele. Hääletamise tõendeid on võimalik hankida City Clerk'ilt VÕI valimispunktist valimispäeval.

Kui te saite oma kodakondsuse paberid 23. oktoobril 1980 või pärast seda, kui teil on tõendid kodakondsuse kohta ja kui te omate üleval mainitud kvalifikatsiooni hääletamiseks, siis võite saada hääletamistõendi City Clerk'i kantseleist VÕI võite esitada vastaval formularil oma valimispunktis deklaratsiooni Deputy Returning Officer'ile. Te peate isiklikult esitama tõendi oma kodakondsuse kohta kui te soovite tõendit hääletamiseks.

HOIATUS

Kui te valimiste ajal:

a) hääletate vastava kvalifikatsiooni puudumisel,

b) hääletate rohkem kordi kui te selleks olete volitatud parandatud Municipal Elections Act'i (1977) alusel,

c) hääletate teises valimispunktis kui selles kus te olete õigustatud hääletama parandatud Municipal Elections Act'i (1977) alusel,

siis olete süüdi ebaausas tegevuses ning võite langeda kuni 1000 dollarilise rahalise karistuse või kuni kuue kuulise vangistuse alla või rakendatakse teie suhtes mõlemad karistused.

ROY W. HENDERSON
City Clerk and Returning Officer **November, 1980**

ASTA WILLMANN

Seal kus voolab Amazonas

17.

Kogemuste kohaselt, s.t. suurema lootuseta, võtan ühe ning üllatun enesele üllatuseks ikka veel! — sedapuhku on klaasis juba paljas vesi, noh, mineraalvesi, — nõnda oma selgel puhtal kombel esindades maa otsatut mineraalide rohkust, selitan seiga endale muiates mahedaks. Ent saada võib ka Cola-Colat ning kollakat limonaadi, nii pikemate vaheaegadega kolme tunni kestel, mis vee ja vassi vahendusel viimaks mööduvadki; siis aga, kell üksteist, pidavat popsama shampuse korgid ...

Ja tõepoolest, kell üksteist ilmub äkki ruumi igasse nurga kinnastet kelner kõhuka pudeli ja klaasidega ja kallab! — ainult et teist klaasitäit enam kallata ei ole. Joogi ainsaks vooruseks osutub ta jäine temperatuur ... Nii et shampust, vastupidi rahadele, hoitakse siin maal ikkagi õiges paigas, jääkapis ning mitte kuski, jahnoh, seifis rahapatakate vahel, et janused jälile ei saaks. Vist karske rahvas ... seletan endale sellegi asja.

Salapäraselt kadunud toavõti

Nonii — Dzhoki Klubi on siis vaikselt seljataga, ent õhtune elevus veel ees. Hotelli jõudnult ilmneb, et portjeedel pole meie toavõtit. „Unustasite kuhugi või kaotasite ära", väidavad nad. „Võimatu, numbriplaat teisel suur kui vankriratas!" — „Ükskõik, saadame kojamehe üles, teeb üldvõtmega lahti. O.K.?" — „O.K." —

Kui üles jõuame, on kojamees juba ees ja keerab täie väega võtit luguaugus, s.t. püüab keerata, võiks sellelt võtta „värske karva", nagu ta arvab ... ja see vähemalt võiks alles jäädа, kui kaamerad ja binoklid niikuinii vist läind ja teabmis veel ...

Detektiivid on platsis

Uus telefonikõne kuhugi ja hetke pärast ilmub hotelli detektiiv, kuulab loo ära, murrab siis enese äkki 90° alla ja kaob joostes kui udu koridori pikkusse. Kolm meest, ilmselt juba milleski kindlad, kuulatavad taas kordamööda; siis avab kojamees kõrvaltoa ukse, selle elanik juhtub õnneks olema väljas, ja kõik kolm marssivad nüüd sinna — meid ei lasta; kuuleme vaid, kuis nad seal täiest väest vaheseinale trummedavad ja midagi hüüavad, nii et kogu hotell vastu kõmab. Tropp noori koolilapsi ilmub koridori teisest otsast märkamata nurga taha ...

Uksevahelt on näha kuis üks meestest ronib ringikaudu kõrvaltoa rõdu meie toa rõdule, naasedes tõstab ta kaks sõrme püsti, paneb seejärel mõlemad peod kokku ja asetab pea poolviltu nendele — selge: meie toas magab kaks hinge! Magab ...? Kes seda teab? Asi näib muutuvat aina enam ja enam agathe-christielikuks. Vaimusilme ette ilmub lõtv, üle voodiveere rippuv keha, kuldsed lokid laias lainespõrandal ... verenire suunurgas ... teises sängis teine samasugune, käsi rippu, sõrmi juures põrandal aga pistol ... Kireroim! Armukadeduse veretöö! —

Mehed kõmmivad taas vaheseinale ja hõiguvad läbisegi ning nüüd on toast kuulda vaevalist viginat, üpris halisevat häälitsemist — nii et ... noh — päris vagaks taja on nüüd platsis ning küsib ta teda või ennast veel ikka ei meilt selges inglise keeles, et mis saand, arutan sügavamalt hingama me tahame, et nad selle plikaga hakates. Järsku jooksevad kõik teeksid? Hehh — umbes nii nagu kolm kõrvaltoast välja ja seavad endid hüppevalmeina kummalegi poole ust, meid seejuures kaugele eemale tõrjudes ... Mida nad kardavad — käsigranaati, pistoda ... püstolikuuli ...?

Unine nooruk vallutas meie voodi

Hoiame hinge. — Siis aga — keeratakse äkki uks seespoolt suure raginaga lahti ning välja jalutab hoteli detektiiv, ilme võidukas. Mehed trügivad kähku sisse, hetke pärast lubatakse ka meil tuppa astuda — minu voodis magab keegi, teist pole puudutet ja pole toas ka teist hinge, ei elavat ei surnut ... ja magaja minu voodis on poolärkvel ning pole temast ära arvata teps, ons ta poiss või tüdruk, nii et lihtsalt üks kaasaja „uni-seks", kes jäi „uniseks", äraseletatult: varastas alt võtme, et võiks rahus siin oma väikse „fiksi" ära teha — pühkides kiiruga öölaua servalt kogu kraami veel enne voodi alla, nii et küünarnukil oleks kuhu toetuda. Varastand või võtnud — kuidas seda nüüdsel ajal nimetada, pole ta midagi.

Läbiotsimisel ilmneb, et on tegemist ikkagi naissoost isikuga ning mehed libistavad talle lausa ladina viisakusega kenad, hõbedanägu käeraud lipsti randmeile. Ta tuigub jalgel ja haliseb midagi tõrjuvalt, ent mehed ei pane seda tähelegi vaid talitavad sellise vilumusega, et on ilmne — pole see neil esimene kord ... Ka hotelli juhataja on nüüd platsis ning küsib ta teda või ennast veel ikka ei meilt selges inglise keeles, et mis saand, arutan sügavamalt hingama me tahame, et nad selle plikaga hakates. Järsku jooksevad kõik teeksid? Hehh — umbes nii nagu Kossõgin küsis Kissingerilt Moskva lennuväljal, kui lennuk kuidagi „vedu ei võtnud", et ütle, mis me oma õhuasjanduse ministriga teeme, kui soovid, laseme ta siinsamas su silme all maha ...?

Pole meil küsimusele vastata muuga, et ilmselt on tegemist droogide kütkes noorukiga, kes hädasti vajab arstiabi. Nõnda nad siis temaga kaovadki. Meie aga kallame endile Kennedy'lt kaasavõet pudelist paraja klõmaka, sest suutäis mineraalvett sellise ärevuse peale oleks hetkel nali, mis ajaks pigemini vihale kui naerma, istume tugitooli, lööme jala laugastumise korras üle teise ja vaatame kuis säng korda seatakse. Kõik viis selli kaovad, siis naaseb üks värske voodipesu ja Lysol-pritsiga, tsutsutab üle kogu suure toanurga ja laegi, mis kõrgub oma 12 jalga pealpool põrandat ning paneb siis mõned head sahmakad ka mõlema madratsi vahele, et oleks kindel. Seejärel katsub ta üpris nõutu moega kord tekki, kord lina. Asun talle appi. Ta naeratab häbelikult, tal on piinlik — küllap kaheti — et tuleb võtta vastu abi hotelli külaliselt ja et mehena peab tegema „naistetööd" ...

Ent säng seatud ja uni selles tuleb õnnis — kas siis Lysoli, seikluse enda või vast ehk siiski — viski tõttu ...

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

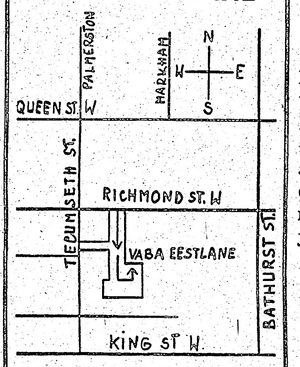

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress Box 70, Stn C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-8495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Ilmus ANTS VOMM'i
kauaoodatud
nägus

LUULETUSKOGU
„VARJUD"

Hind $8.— + saatekulu 50 c
Müügil VABA EESTLASE talituses

Hiljuti toimus Eesti Kunstide Keskuse kunstikogu hindamine. Pildil hindajad (vasakult) Oss Timmas, EKK president Stella Kerson ja Ellen Peterson hinnatavate kunstiteostega.

Eesti Kunstide Keskuse kunstikogu hindamisel

Eesti Kunstide Keskuse kunstikogusse (tulevikus Eesti Kunstimuuseum) on kingitud senini üle 85 kunstiteose. Eelmise kunstikogu korraldaja Emil Eerme poolt on kogusse kogutud 70 kunstiteost, millised on kantud kunstikogu inventari raamatusse ja selle aluseks on kinketõend, mis alla kirjutatud kinkija ja EKK presidendi ning kunstikogu korraldaja poolt.

Möödunud aastal valiti E. Eerme pensionile mineku järele uueks kunstikogu korraldajaks (kuraatoriks) pr. Ilma Koch-Anyas, kelle kaudu koondus kogusse üle 15 kunstiteost. Kuna pr. I. Koch-Anyas on ajutiselt haiguse tõttu sellest tööst eemale jäänud, siis täidab tema kohustusi kunstikogu korraldaja E. Eerme.

Eelmisel nädalal toimus esimese 70 kunstiteosega tutvumine ja nende hindamine.

Ligi 10 teosel puudusid hinnad. Inventari arvele võetud kunstiteoste hinnaks oli märgitud hind, millise määras kunstnik või kinkija poolt antud teose hind, millisega see oli ostetud. Sellised hinnad aktsepteeriti ja ses osas ei leitud olevat vajalik neid ümber hinnata, kuigi raha väärtuse muutunud olukord oleks vajanud revideerimist.

Kokkulepe saavutati hindamata teoste osas, millised olid kinkija poolt märkimata. Küsimuse all on olukord, kas eesti kunsti tuleks eraldada kanada kunstist selle hindamisel, kuna paljusid eesti kunstnikke ei tunta Kanadas.

Täpsustatud ja lõplik hindamine toimuks hiljem tööde kunstimuuseumi või avalikkusele esitamisel.

Kunstikogu hindajaks olid kutsutudtud EKK president Stella Kerson, kunstnik O. Timmas ja kunstiarvustaja R. Antik, kuigi viimane ei võtnud tegelikust hindamisest osa. Kunstikogu kohta andsid informatsiooni Helen Peterson ja Emil Eerme.

UUDISEID KODUMAALT

Õisu sovhoosis oli tänavu 35 hektarit köömnepõldu, mis andis rikkaliku saaki, kokku 65 tonni. Nüüd on põld koristatud ja jätkub saagi kuivatamine. Sellist rikkalikku köömnesaaki, ligemale 2 tonni hektarilt ei ole Õisu põldudelt kunagi enne saadud.

*

Ligi neli tuhat inimest külastas Haapsalu kultuurimajas iga-aastast aiandus- ja kodundusnäitust. Lillede ja muude aiasaaduste kõrval oli rohkesti väljapanekuid kodukäsitöö alalt nagu haapsalu rätikud ja sallid, kootud, punutud ning sõlmtehnikas tehtud tööd. Aianduse poolel müüdi lilli, lilleseemneid ja -sibulaid.

*

Nõukogude Liidu alkoholismiuurijad on kirjutanud, et purjus naine on amoraalne nähtus, mis tekitavat kaaskodanike hulgas pahameelt, palju rohkem kui samade kalduvustega pereisa. Eestis oli kohtus arutusel 43-aastase M.K. lugu, kelle alkohol oli viinud nii kaugele, et ta ei hoolivat enam oma kuuest lapsest ega iseendast. Ka pole ta enam kaua tööl käinud, viimane töökoht olnud aastal 1959. Samal aastal tulnud tal ka esmakordselt vabadusega hüvasti jätta. Nii saigi elulaadiks paar tormilist aastat tuttavate kulul, teisel samapalju kinnipidamiskohas. Viimased karistused on pidevalt pikemaks muutunud. kuna ka kuriteod on arenenud vargustest pisiriisumisteni. Ta on katsunud mõnel juhul ka tööl käia, teenides parajasti viinapudeli raha. Kohus olevat naisel siiski veel pisut häbitunnet avastanud, ja kuigi tema puhul polevat enam lootust, anti talle enese parandamiseks veel uus võimalus.

*

Kuressaare lossis Saaremaal filmisid Kiievi filmimehed Donizetti ooperi „Lucia di Lammermoori" filmivarianti. Osa võtteid tehti ka Karja kirikus. Nii on vanadel lossidel ja kirikuil veel omamoodi väärtustki.

*

Eesti kõrgkoolidesse minejaile oli probleemiks, kust saada kooliõpikuid. Eriti tundsid puudust need, kes hakkasid sisseastumiseksameid tegema. Keskkoolides olid õpikud koolide poolt, aga need tuli kevadel koolile tagasi anda, muidu poleks antud lõputunnistust kätte. Raamatute saamise küsimus on Tallinnas lahendamatu. Linna raamatukogudes on vaid üksikuid vajaminevaid õpikuid. Tallinna Polütehnilisse Instituuti astus eksameneerijate ette 2199, Pedagoogilisse Instituuti 1018 sisseastuda soovijat. Kuid kuidas sa valmistad eksamite vastu, kui puuduvad õpikud, küsitakse.

*

Venelased väidavad, et riigipiir sadamakail on püha ja puutumatu, mispärast Tallinna piirivalvurid olevat valvsad. Enamik Tallinna saabuvaid turiste olevat rahulikud ja heatahtlikud inimesed. Kuid olevat ka selliseid nagu hiljuti üks noormees, kes astus piirivalvurite ette poksikinnastes, jalas lestad ja ees ujumisprillid. Tollivalvureil ei sobivat imestust avaldada, sest seda võidavat tõlgendada „isikuvabaduse piiramisena". Selletõttu arvukate turistide ees ükski ohvitser ega seersant ei liigutavat kulmugi, kui lestades olgu lestades ja poksigu terviseks, kui vaid piirivalveeeskirju ei rikuta. Turist aga komberdas kaassrisijate naerulagina saatel laevatrepist üles.

Raskusi olevat isehakanud rajataguste „inimõiguste eest võitlejatega", kes püüdvat maale sissetuua mitmesuguseid trükiseid, õmblevat rõivastele salataskuid, tegevat kohvritele ja kottidele kahekordsed põhjad. Kõike sellist pidavat Tallinna piirivalvurid avastama ja avastavadki, puistades peidikust välja nõukogudevastast makulatuuri ja hämmastades oma oskustega turiste endidki, kinnitab 3. järgu kapten V. Teljakov.

*

Tallinna Kadriorus asuvas A.H. Tammsaare Memoriaalmuuseumis toimus näitus „Paul Keres. Materjale suurmeistri elust ja saavutustest". Näituse üheks korraldajaks oli Paul Kerese nimeline Vabariiklik Malemaja. Näitusel oli välja pandud P. Kerese esimene malepõpik, palju fotosid, võistluspartiid, turniiridel kogu maailmas saadud diplomid, mälestusesemed, karikad, vimplid jpm. Näitusel oli ka tema viimane võistluspartii, mille ta 1975. a. mängis Vanouveris Browne vastu. Vitriinides oli Kerese võistlusmedalid. Näitusel oli ka „Eesti Male" numbrid, millise ajakirja toimetajaks P. Keres oli aastail 1936—40. Samuti nitmeid P. Kerese maleraamatuid nii eesti kui ka võõrkeeltes. Helilindilt võidi kuulda P. Kerese häält. Suureks abiks oli näituse korraldamisel olnud P. Kerese lesk Marie Keres.

*

„Estonia" kontsertsaalis tähistas S.M. Kirovi nimeline näidiskalurikolhoos oma 30. aastapäeva. Kirovi kolhoosi nimetatakse oma suure läbikäigu tõttu ka rahvasuus miljon-kolhoosiks. Nende aastate jooksul on nelja väikese kaluriartelli ühinemisel tekkinud majand kasvanud suurimaks kalurikolhoosiks Eestis, mille piirid ulatuvad Haapsalu lähistelt Kundani. Sellele lisaks on kalakasvatused siseveekogudes ja Peipsi järve ääres. Toidukala toodang olevat käesoleval viisaastakul kasvanud neljakordseks, kuid on nii hinnatud „emamaal ja naabervabariikides", et eestlastele seda ei jätku.

MARYL

EI OLE ENAM VÕIMALIK KUIGI PALJU SAAVUTADA.

Kogukondadel on oma vastutused nagu perekondadel.

Vastutused väga vanade ja väga noorte, invaliidide ja puudustkannatajate ning üksikute vanemate eest nagu seda on Mary, kes on seotud koduga ning ei ole võimeline rajama tuleviku endale ega oma lastele.

Praegu on võimalik kasutada Community Services Projektide finantse, et abistada profiiti mittetaotlevaid organisatsioone laiendada oma ulatuspiirkonda ja teeninduste skaalat; finantse millede kasutamist võib laiendada maksimaalselt 3-aastasele perioodile; finantse projektidele, mis loovad vähemalt ühe uue töökoha antud piirkonnas.

Teie teate paremini kui meie, mida oleks vaja teha.

Võtke kontakti oma Canada Employment Centre'iga ja rääkige oma ettepanekust, mille abil kogukond võib senisest paremini iseenda eest hoolitseda.

VAJATAKSE ABI.
Kanada töölerakendamise plaanid ei tööta ilma teie abita.

Canada
Employment and Immigration Canada
Lloyd Axworthy, Minister
Emploi et Immigration Canada
Lloyd Axworthy, Ministre

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

REMEMBRANCE DAY — TEISIPÄEVAL, 11. NOVEMBRIL, 1980

Teisipäeval, 11. novembril, ei toimu jäätmete äravedu.

Normaalne teisipäevane kogumine toimub KOLMAPÄEVAL.

Kolmapäeval, 12. nov. EI toimu AJALEHTEDE ja suuremate esemete (külmutuskapid, tugitoolid, madratsid, puumaterjal, oksad, jne) äraviimist.

Säilitage oma ajalehed ja suuremad esemed kolmapäeval, 19. novembril, toimuvaks kogumiseks.

Märkus: Torontos on 17 klaasi ja metallesemete ümbertöötlemise depood. Lähema informatsiooni saamiseks helistage 367-7742.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto

„Vaba Eestlane" — vabade eestlaste ajaleht!

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 4. novembril 1980 — Tuesday, November 4, 1980

KIREV MAAILM

WASHINGTON — Rohkem tõtt reklaamides nõuab riiklik kaubanduskomitee (Federal Trade Commission). Kui näit. mõni kinotäht, sportlane või keegi muu üldtuntud isik on täiesti rahul närimiskummi, kofeiinita kohviga, maisihelvetega, lõhnaõliga, puhastusvahendiga jne., siis peab kuulutaja olema võimeline tõendama, et samasugust rahuldust nendest kaupadest saab ka keskmine tarbija. Kui „peidetud kaameraga" tehakse reklaamifilm seotud silmadega inimestest, kes võrdlevad ja hindavad kohvisorte, maisihelbeid või muud kaupa, siis tuleb teatada, et katsetajad pole tavalised tarbijad, vaid palgatud reklaamnäitlejad. Kui mõni reklaaminäitleja kiidab kofeiinita kohvi, peab firma vajadusel võimeline olema tõendama, et see näitleja „usub, mida ta räägib", kuna ta ise kasutab seda kohvi. Jääb selgusetuks, kuidas seda kõike näit. kohtus on võimalik kindlaks teha.

LOS ANGELES — Arstid on tervisele ohtlikud, selgub nüüd ühest statistikast. Los Angeleses oli paar aastat tagasi surmajuhtumite indeks-arv 100.000-nde isiku kohta 20. Kui arstid alustasid streiki, langes surmajuhtumite indeks 16-le. Samasugune nähe ilmnes arstide streigi ajal ka Jeruusalemmas ja Bogotas. Nähet seletatakse sellega, et arstid sooritavad palju mittevajalikke lõikusi, mis võivad tekitada komplikatsioone, kuid kirjutavad mõnikord ka kontrollimata hulgal arstirohtusid.

BERN — Shveitsi valitsuse poolt pandi käiku järeluurimine USA poolt esitatud süüdistusele, et Shveits varustas Pakistani tuumaenergia kasutamise tehnoloogiaga, mida võidakse kasutada ka aatompommi valmistamiseks. Pakistani aatompommi valmistamise võimaluse ümber on olnud palju kontroversiaalsust. Pakistani võimud väitsid ära, et nad on alustanud oma uraanist aatomkütuse produtseerimist aatomjõujaamale.

NEW YORK — Tänavaröövlid New Yorgis on hakanud vallutama Wall Street piirkonda, kus tänavu on olnud juba 792 röövimist tänavatel. Mullu oli röövimisi siin sama aja kestel 525. Tänavaröövimiste poolest on siiski esikohal Times Square ala ja Broadway teatrite piirkond, kus tänavu on olnud 7914 röövimist tänavatel.

NEW YORK — New Yorgi allmaaliinidel seinte määrimised graafiidiga peavad nüüd määrijad või nende vanemad kinni maksma, kui määrijad tabatakse. Seni on juba hulgaliselt noorukeid või nende vanemaid maksnud puhastuskulusid, mis kõiguvad 100—200 dollari vahel.

NEW YORK — Rannavetes liikuvate haide tõttu põgenes Riis pargi supelrannas merest välja lühikese ajaga umbes 30.000 suplejat, nendest suurem osa trikoodeta. Kui haikütid olid pidanud umbes pool tundi jahti, lubati tohutu suplejateparv vette tagasi minna.

STOKHOLM — Lisaks varem väljakuulutatud tulevastele punktmaksudele näit. viina ja tubaka pealt on Rootsis oodata uusi makse. Kavatsetakse tõsta makse villamüümise puhul saadavalt tulult. Maksu alla lähevad suuremad lõbusõidupaadid, maks paadilt võib tõusta kuni 1000 krooni (ca $300). Kavatsetakse kahekordistada praegust 100-kroonist maksu nn. charterreisidelt.

HELSINGI — Soome rahvaarv langeb nii märgatavalt, et aastal 2050 võib rahvaarv olla 3,62 miljonit. See tendents ilmneb pensioniameti elanikearvu esnustajate kalkulatsioonidest 1980—2050 aastate vahelisele ajale. Möödunud aastal oli Soomes 4,77 miljonit inimest. Rahva hulgas toimub pidev vananemisprotsess, üle 65-aastaste osa kahekordistuks praegusest 12%-st aastaks 2030. Sel ajal oleks Soomes ka juba miljon pensionieralist.

30 aastat aktiivset usuelu Vancouveris

Kui Teise maailmasõja järelaastatel suuremal arvul Rootsi ja Lääne-Saksamaale pääsenud kaasmaalased hakkasid edasi rändama lääne poole, enamikus Põhja-Ameerika mandrile, siis saabus ka siia Vaikse Ookeani kaldale hulk eestlasi. Tulles maadelt kus juba asutatud Eesti kogudused, tundsid siia saabunud uustulnukad puudust oma emakeelsest kirikust. Nii mõlgutati mõtteid oma koguduse asutamiseks. Saadeti vastava sisuline kiri E. Ev. Luteriusu kiriku piiskop J. Kõpp'ule, paludes luba siin emakeelse Ev. Luteriusu koguduse asutamiseks.

Maikuus 1950 saabus Vancouverisse Kanadas elavate luterlaste usuelu korraldaja õp. Karl Raudsepp (praegune piiskop), et tutvuneda kohapealsete võimalustega ja teha eeltööd koguduse asutamiseks. Sama aasta juulikuus saabus kohale praost Manivald Heinam Saksamaalt Lut. Usu Kirikute maailmaliidu finantseerimisel. Renditi saksa kogudusele kuuluv Redeemeri kirik ja reeglipärased igal teisel pühapäeval emakeelsed jumalateenistused praost M. Heinami teenimisel algasid.

Koguduse asutav toimkond koosseisus O. Sork, H. Tutti, L. Viitre ja R. Paramonov viisid oma töö ja ülesanded edukalt läbi ja 24. sept. 1950 valiti Vancouveri Eesti Ev. Lut. Usu kogudusele ajutine juhatus, et koguduse töö ja ülesehitamine võiks normaalselt areneda. Esimese juhatuse koosseis — Oskar Sork, esimees; Johannes Sikkal, abiesimees; Laine Viitre, kirjatoimetaja; Raul Paramonov, laekur ja Mart Pungar, varahoidja.

Sellega on koguduse ametlikuks asutamise päevaks 24. sept. 1950.

Tekkis ka vajadus Vancouveri lähedal asuvas Victoria linnas ja selle ümbruses elavaid eestlasi teenida ja esimene emakeelne luterlik jumalateenistus toimus seal 1951. a. veebruaris praost M. Heinami teenimisel. Victoria eesti luterlased ühinesid Vancouveris asutatud kogudusega ja korrapärased ükskord kuus toimuvad jumalateenistused algasid Victorias 1955. a. Victoria eestlaste kirikuelu korraldajaks on olnud algusest peale Evald Past.

Aastate jooksul on kasvanud koguduse liikmeskond ja samuti elavnenud usuline töö ja tegevus. Seni kasutada olnud Redeemeri kirik oli jäänud kitsaks ja nii üüriti 1958. a. kohalik Taani Luteriusu kirik, mis on tunduvalt ruumikam.

Lähenedes 20-nendale pagulaspõlve aastale, täitusid Vancouveri eestlaste kauaaegsed soovid oma kiriku ja kodu saamiseks.

Tänu julgetele ja ettevõtlikkudele algatajatele toimus 15. septembril 1963. a. hoonele nurgakivi panek praost M. Heinami talitusel. Samaaegselt muretses kogudus omale ka kinnisvara koguduse maja näol, ehituseloleva kiriku otseses läheduses

Praost M. Heinam, pensioni-ikka jõudmisel avaldas soovi siirduda erru 1963. aasta lõpul. Algas uue õpetaja otsimine. Kogudus sai endale uue tulihingelise ja suurte võimetega õpetaja Helmut Piiri, kes pidas oma esimese teenistuse veel pooleldi valmis-olevas uues kirikus Eesti Vabariigi aastapäeval 1964. a. Järgnevalt töötati välja koguduse põhikiri ja kogudus registreeriti 1. juunil 1965. a. Briti Kolumbia provintsivalitsuse juures kui Estonian Evangelical Lutheran Church of St.Peter eestikeelse nimega EELK Vancouveri Peetri Kogudus.

Äsjavalminud uues kirikus algas ka uus lehekülg koguduse elus. Kiriklik tegevus muutus intensiivsemaks ja reeglipäraseks. Iga pühapäevased jumalateenistused eestlaste omas kirikus on järjekindlalt kestnud tänaseni.

Kodumaal valitsenud tava kohaselt nimetas õpetaja omale koguduse liikmete keskelt otsesed abilised-kirikuvanemad.

Ustavalt ja suure andumusega on täitnud ja täidavad tänaseni omi kohustusi koguduse vaimse kui ka majandusliku külje hüvanguks kirikuvanemad Evald Past, Johan Randsalu, Edmond Soide, Eduard Toompuu ja August Raudsepp.

Koguduse naisringil „Peetri Koguduse Perenaised" on Hilda Joasalu juhtimisel olnud erilised teened igapühapäevase kohvilaua korraldamisel. Samuti on iga-aastane kiriku näitemüügi korraldamine koguduse perenaiste hoolsates kätes, võimaldades tõhusa majandusliku toetuse eesti sõjavigastatute ja teiste puudustkannatajate abistamiseks.

Nii kasvas ja edenes koguduse elu kõigiti sujuvalt ning süvenes usus, kui ootamatult kutsuti igavikku armastatud hingekarjane praost Helmut Piir 14. detsembril 1976. a. Lahkunud hingekarjase väsimatu ja sihikindel töö koguduse elu edendamisel ja sügav-usulised saavutused jumalasõna kuulutamisel olid jätnud oma jäljed koguduse tegevuse ja suuna kujunemisele.

Koguduse täiskogu erakorralisel koosolekul 7. augustil 1977 valiti koguduse uueks õpetajaks õp. Thomas Vaga.

Pühapäeval, 1. okt. 1978. toimus õp. T. Vaga introduktsiooni jumalateenistus EELK piiskop Karl Raudsepp'a talitusel. Assisteerisid 12 ELCC pastorit Vancouveri piirkonnast. Alates uue õpetaja kohale asumisega võis koguduse elu ja vaimne tegevus jällegi jatkuda normaalsetes oludes. Uue algatusena toimuvad nüüd iganädalased piiblitunnid ja kord kuus ingliskeelsed jumalateenistused.

Kogudus on aastate jooksul pidevalt kasvanud nii liikmete arvult kui ka majanduslikult. Kui koguduse asutamise alg-aastal oli kogududes 34 leibkonda 79 liikmega, siis 1979. a. lõpul olid need arvud 258 leibkonda 578 ristitud liikmega.

Kui kodumaalt lahkumise mälestus-jumalateenistusel 24. sept. 1950 oli rahaline annetus $65.05, millist summat võiks lugeda vastasutatud koguduse algkapitaliks, siis 1979. a. Peetri koguduse üldkassa läbikäik oli 98.054.35.

Edasi koguduse 10, 20, 25 aastapäeva pühitsemisi, kiriku pühitsemist peapiiskop K. Veemi poolt 30. juunil 1972, õpetaja H. Piirile kuld teenete-risti andmist 1974. aastal, kalmistu mälestusmärgi valmimist ja pühitsemist surnuaiapühal 24. juunil 1979. a. Forest Lawn'i kalmistul eestlastele reserveeritud Mount Forest'i lõigus. Mälestusmärgi kavandas koguduse liige insener Heino Loo.

Organistina on kogudust teeninud ja teenivad R. Paramonov 1950—1952, A. Jung 1952—1954, S. Muna alates 1954. a., T. Viitre alates 1964. a. ja Ü. Valdma alates 1976. aastast tänaseni.

Koguduse esimeesteks on olnud Oskar Sork, 1950—1951; Mart Pungar, 1951—1954; Johan Lootsaar, 1954—1960; August Kibuvits, 1960—1962; Mart Pungar, 1962—1964; Eero Muna, 1964—1972; Rudolf Olljum, alates 1973. aastast.

Kogudust on teeninud juhatuses ja nõukogus üle kümne aasta E. Past 15. a., R. Olljum 15 a., E. Soide 14 a., H. Jaosalu 12 a., J. Randsalu 11 a.

Erilist esile tõstmist pälvib majaema Anna-Maria Põllu, kes ustavalt, suure armastuse ja hoolega on töötanud pikki-aastaid koguduse hüvanguks. Hilisemad abilised maja-ema tööle on olnud Agnes Umelas ja Helmi Tutti. Neile kuulub koguduse tunnustus ja tänu.

RUDOLF OLLJUM

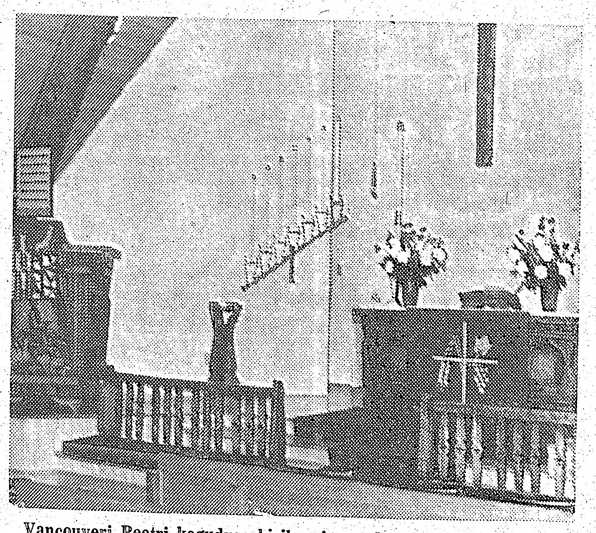

Vancouveri Peetri koguduse kiriku sisevaade — altar ja kantsel.

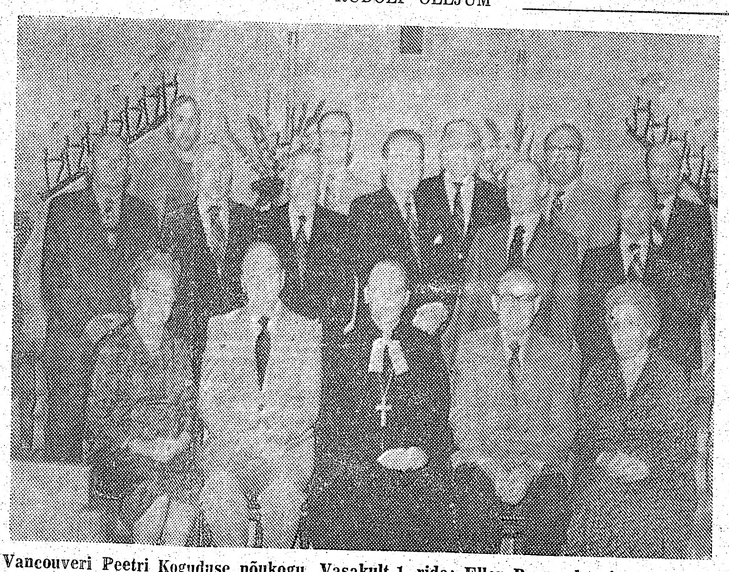

EELK Vancouveri Peetri Koguduse nõukogu. Vasakult 1. rida: Ellen Remmel, esimees Rudolf Olljum, õp. Thomas Vaga, abiesimees Johann Eilau, kirjatoimetaja Hilda Joasalu. 2. rida: Felix Vaide, kirinem Johan Randsalu (majandus-sekretär). 3. rida: Tarmo Viitre, kirikuvanem Edmund Soide, laekur Albert Krug, laekur Victoria abikoguduses Arnold Napp, varahoidja Aleksander Vare. Pildilt puudu-vad kirikuvanemad Evald Past ja August Raudsepp.

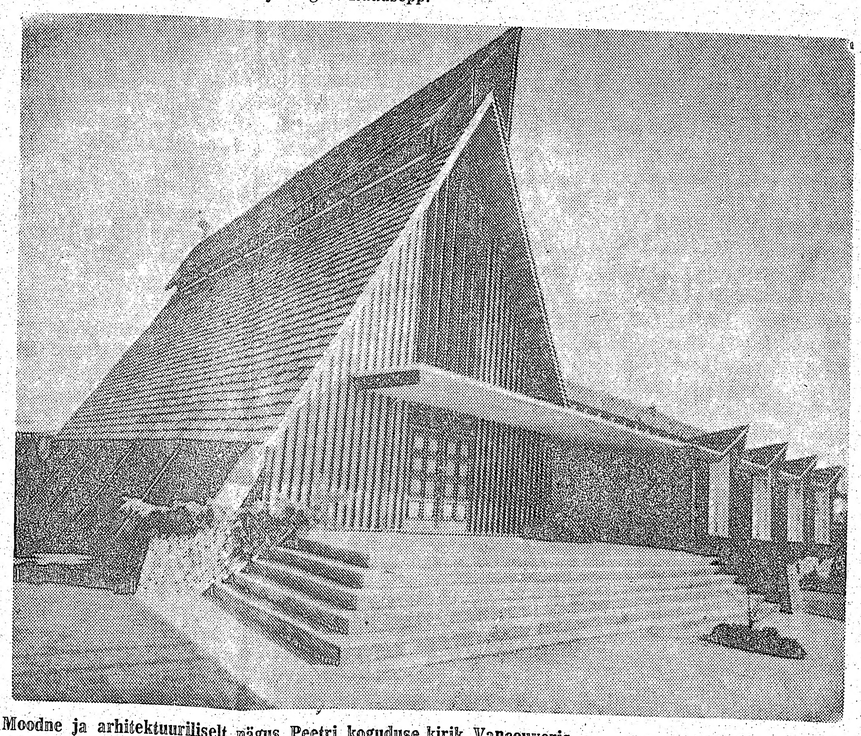

Moodne ja arhitektuuriliselt nägus Peetri koguduse kirik Vancouveris.

Sündmuste kalender

Laupäeval, 8. novembril kell 8 õ. Eesti Maja suures saalis Hiidlaste Seltsi mardipidu.

Laupäeval, 8. ja pühapäeval, 9. novembril Läti Kultuurikeskuses, 4 Credit Union Dr. mardipäeva basaar. Avatud laupäeval kl. 10.00—18.00 ja pühapäeval kl. 13.00—18.00.

Pühapäeval, 9. novembril kell 12 päeval Peetri koguduse näitemüük kiriku kõrvalruumides.

Pühapäeval, 9. novembril kell 12 päeval Vana Andrese koguduse loteii kiriku suures saalis.

Pühapäeval, 9. novembril kell 3 p.l. Lawrence Park Collegiate aulas Mihkel Lüdigi 100. sünnipäeva tähistamise kontsert.

Reedel, 14. novembril kell 7 õ. Toronto Eesti Püssi & Püstoliklubi pidu.

Laupäeval, 15. novembril kell 7 õ. Eesti Majas Võrulaste Koondise sügispidu.

Meeskoor . . .

(Algus lk. 1)

Teadustaja Andres Raudsepp luges ette New Yorgi Eesti Meeskoorilt ja Sihtasutus Seedriorulit saabunud tervitustelegrammid. Ta tänas ka aktusekõnelejat piiskop K. Raudseppa, kuid ka kõiki koori toetajaliikmeid, koori naisringi ja publikut, kes alati meeskoori laulu on nautinud.

Järgnes koori kontsertosa Uno Kooki juhtimisel. 40-liikmelises koosseisus lavale ilmunud koor laulis K. Türnpu „Tervituse", E. Aava „Noorusaeg", K. Türnpu „Lauluke", Zeiger-Toi „Kanneldaja", kus sooloosa laulis G. Soans ja Merikanto „Meri". Lisapaladeks laulis koor J. Simmi „Oma saar", sooloosas Andres Raudsepp, T. Vettiku „Kuu" ja K. Türnpu „Mu armas isamaa". Delikaatne ja sujuv klaverisaade oli pianist Margit Viia kindlates kätes.

Järgnes tujuküllane ball, kus esimees H. Paara tutvustas kaugemalt saabunud külalisi ning koor laulis ballikülalistele traditsioonilise tervituslaulu.

Mardipidu lasteaias

Möödunud laupäeval pidas Toronto Eesti Seltsi Lasteaed oma mardipidu. Noortepere oli rõivastatud väga kirevaisse ja kõigisse mõeldavaisse kostüümidesse, kui nad oma kasvatajate juhtimisel Eesti Maja suurde saali sisenesid. Ees istusid juba vanemad ja vanavanemad ootusärevuses.

Mardipeo avas lasteaia juhataja Ilve Vaikla, tervitades külalisi ja selgitades, et järgnev kava oli alles kolmel esimesel õppepäeval õpitud.

Järgnevat lühemat kava juhatas Leena Tiisman, kuna klaveril saatis õde. Noortepere laulis ilmse vaimustusega rahvalaulud „Tere, tere, eidekene" ja „Mardilaulu", „Suvi läinud" ja „Nüüd puhub tuul", sellele liigutustega kaasa elades. 3. ja 4. klassi õpilased laulsid „Sügis aias", kus tekstiga oli seotud vastavad juurviljad. Lauludele järgnesid kaks ringmängu, „Ette ja taha" ja „Trallallaa", kus noored koos kasvatajatega ringid moodustasid ja laulu saatel toimus elav tegevus.

Kava lõpul lasteaia juhataja tänas kavale kaasa elanud vanemaid. Lapsed lahkusid klassidesse, kus neid ootas mahl ja I. Vaikla küpsetatud maitsev mardiküpsis.

Filatelistidele

Toronto Eesti Filatelistide Selts alustas oktoobris oma uut hooaega. Vahetusõhtud toimuvad nagu varemail aastail iga kuu esimesel neljapäeval. Järgnevad kokkutulekud on neljapäevadel, 6. nov. ja 4. dets. Algus kell 7.30 õ. Mõlemad on Eesti Majas klassiruum nr. 9.

Teadaanne

Eesti Kunstide Keskuse kunstibasaaril väljaloositud Ingrid Heinmaa kunstkeraamika võitjaks on pr. Kaljuste, loos nr. 73. Õnneloosi tõmbas aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"